

Βαγγέλης Σερδάρης

Απομαγνητοφώνηση από Σταυρούλα Χριστουλάκη 13/6/2020

**ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ Ο.Π.Ι.ΔΗ.Χ.: Αρχεία : B.ΣΕΡΔΑΡΗΣ_AUDIO1.mp3,
B.ΣΕΡΔΑΡΗΣ_AUDIO2.mp3,
B.ΣΕΡΔΑΡΗΣ_AUDIO3.mp3,
B.ΣΕΡΔΑΡΗΣ_AUDIO 4.mp3**

Συνεντεύκτρια: : **ΑΣΠΑ ΚΟΡΩΝΑΚΗ (ΑΚ), ΝΑΣΣΗ ΣΙΑΦΑΚΑ (ΝΣ)**

Αφηγητής: **ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΣΕΡΔΑΡΗΣ (ΒΣ)**

[Σε όλη τη διάρκεια της συνέντευξης ακούγεται κελάηδισμα πουλιού]

1^η μαγνητοφώνηση (B.ΣΕΡΔΑΡΗΣ_AUDIO1.mp3)

0:00:50 Προσωπικά και οικογενειακά στοιχεία. Το σπίτι που γεννήθηκε.

(ΑΚ) Καλησπέρα, καλώς τον, αγαπητέ μας Λάκη, όπως σε ξέραν οι παλιοί! Είμαστε απ' την Προφορική Ιστορία του Χαλανδρίου, κι όπως είπαμε στα προκαταρκτικά, γίνεται μια προσπάθεια για να διατηρηθεί η μνήμη, η προφορική μνήμη του Χαλανδρίου, όπως και σε άλλες περιοχές. Ν' αρχίσουμε λέγοντάς μας την ταυτότητά σου, πώς σε λένε, τους γονείς σου...

(ΒΣ) Λέγομαι Σερδάρης Ευάγγελος, για τους φίλους Λάκης, τον πατέρα μου τον λέγανε Δημήτρη και τη μάνα μου Χρυσούλα.

(ΑΚ) Το γένος;

(ΒΣ) Το γένος Πίκου.

(ΑΚ) Πίκου.

(ΒΣ) Ο μπαμπάς ήτανε Χαλαντραίος. Ο παππούς ήρθε..., ήτανε φαντάρος στη Μικρά Ασία και ήρθε μαζί με τη γιαγιά, η οποία ήτανε από τη Σμύρνη. Έτσι βρήκαν ένα σπίτι, τους δόθηκε τότε με τα μικρασιάτικα στο Χαλάνδρι και εκεί γεννήθηκαν τα παιδιά, μεγάλωσαν... Αυτό ήτανε το πατρικό μας σπίτι. Του μπαμπά μου!

(ΑΚ) Πριν το Χαλάνδρι μένατε κάπου αλλού;

(ΒΣ) Όταν ο πατέρας μου παντρεύτηκε για μερικά χρόνια μείναμε, μέναμε στην Ηλιούπολη. Εκεί γεννήθηκα εγώ. Αλλά σε ηλικία 5 ετών μετακομίσαμε και ήρθαμε στο πατρικό, στο Χαλάνδρι.

(ΑΚ) Ο λόγος που μετακομίσατε;

(ΒΣ) Πέθανε ο παππούς, η γιαγιά και το σπίτι στο Χαλάντρι το πήρε ο πατέρας μου. Έτσι λοιπόν ήρθαμε και μείναμε στο Χαλάντρι.

00:03:02 Η «μεταγραφή» από την Ηλιούπολη στο Χαλάνδρι. Περιγραφή της γειτονιάς και του σπιτιού του.

(ΑΚ) Θεωρείτε ότι είναι καλύτερο από την Ηλιούπολη, εκείνη την εποχή, το Χαλάνδρι, όχι το σημερινό! Ήταν καλύτερη η μεταγραφή, ας το πούμε;

(ΒΣ) Επειδή ήμουνα σε μία ηλικία πέντε, έξι ετών όταν ήρθα στο Χαλάνδρι, η εικόνα που μου δημιουργήθηκε και που μου 'χει μείνει ανεξίτηλη στο μυαλό μου, ήτανε καταπληκτική! Πρώτα-πρώτα περπάταγα σε έναν δρόμο, στην Κύπρου, που δεν έβλεπες ουρανό! Τρομακτική εντύπωση! Τα πεύκα ενωνόντουσαν από πάνω, από τις δυο μεριές του δρόμου, τα δυο πεζοδρόμια, και δεν έβλεπες ουρανό! Μια καμάρα πράσινο! Κάτι, ας πούμε, που στην Ηλιούπολη δεν υπήρχε. Το σπίτι ήταν ένα γραφικότατο σπιτάκι με αυλή, πηγάδι, κληματαριά... Θυμάμαι, όταν πρωτοήρθαμε, πέτρινη μάντρα με καγκελάκι παλιό και μέσα το χορτάρι ήταν ένα μέτρο! Αλλά υπήρχε ο διάδρομος ο...

(ΑΚ) Με πλάκες;

(ΒΣ) Με πλάκες που πήγαινες στο σπίτι, ένα σπίτι τέσσερα δωμάτια σε σχήμα γάμα. Τρία, το ένα δίπλα στ' άλλο και το τέταρτο δημιουργούσε το γάμα.

(ΑΚ) Ισόγειο.

(ΒΣ) Ισόγειο, ναι, ναι, ναι! Ρίξαμε μπόλικη δουλειά, θυμάμαι τότε, να καθαρίσουμε τον κήπο, η μάνα μου εκεί έσκαβε, να φτιάξουμε το σπίτι, να το βάψουμε, γιατί ήτανε σε κατάσταση... Και μείναμε εκεί για περίπου έξι χρόνια στο παλιό σπίτι, έτσι, μέχρι που κάποια στιγμή διαπιστώσαμε ότι δεν μπορούσαμε πλέον άλλο και φτάσαμε στο σημείο να το γκρεμίσουμε και να το φτιάξουμε καινούργιο. Αλλά ήτανε χρόνια φοβερά!

(ΑΚ) Αδέλφια έχεις άλλα;

(ΒΣ) Εκείνη την εποχή είχα..., η αδερφή μου είχε γεννηθεί . Έχω μια αδερφή την Βάσω, Βασιλική, η οποία και μένει στο πατρικό πλέον. Τώρα, έχω κι έναν αδερφό, ο οποίος όμως ήρθε πολύ αργότερα...

(ΑΚ) Πελαργός!

(ΒΣ) ...τον Μπάμπη, ναι. Μετά από δέκα τρία χρόνια, έχουμε μία διαφορά...

(ΑΚ) Τα αδέρφια σου με τι ασχολούνται;

(ΒΣ) Η αδερφή μου είναι δημόσιος υπάλληλος. Ο αδερφός μου είναι ελεύθερος επαγγελματίας.

(ΑΚ) Εκεί στο σπίτι, το τότε, το πρώτο, το πατρικό, είχανε δωμάτια, ο καθένας το δικό του είχατε όλοι...;

(ΒΣ) Α,α,α! [Γελάει] Λοιπόν, όταν πήραμε το σπίτι αυτό...

(ΝΣ) Ποια χρονιά;

(ΒΣ) Ήτανε το '63.

00:06:32 Για οικονομικούς λόγους αναγκάστηκαν να παραχωρήσουν τα δύο από τα τέσσερα δωμάτια του σπιτιού στην αδελφή μας μητέρας του. Μπάνιο στη σκάφη, τα δωμάτια δεν ζεσταινόντουσαν και το ταβάνι έπεσε στα κεφάλια μας.

(ΒΣ) Ο πατέρας μου είχε τέσσερα αδέρφια. Ήτανε τέσσερα αδέρφια. Έπρεπε λοιπόν να..., επειδή ήταν όλοι συνδικαιούχοι στο σπίτι, εξαγόρασε τα μερικά τους και πήραμε εμείς το σπίτι. Κάποια στιγμή, που τα οικονομικά δεν ήτανε καλά, το μισό σπίτι δόθηκε στην αδερφή μας μάνας μου και στον άντρα της. Έτσι λοιπόν, στα τέσσερα αυτά δωμάτια βρεθήκαμε εγώ, η αδερφή μου, ο πατέρας μου κι η μάνα μου να έχουμε δύο δωμάτια και τα άλλα δύο τα είχε η αδερφή της μάνας μου με τον σύζυγό μας.

(ΑΚ) Και η κουζίνα;

(ΒΣ) Δεν υπήρχε κουζίνα!

(ΑΚ) Πού μαγειρεύατε;

(ΒΣ) Ήτανε, ένα δωμάτιο ήτανε, το οποίο το 'χαμε κάνει σαν κουζίνα και κοιμόμαστε κιόλας εκεί. Τέσσερα άτομα! Ακόμα μου έχει μείνει το μπάνιο στη σκάφη με ζεστό νερό που μας έβαζε η μαμά και μας έριχνε με το κουβαδάκι από πάνω για να μας πλύνει, το κρύο, γιατί τα δωμάτια ήτανε..., δεν επικοινωνούσαν! Έβγαινες απ' το ένα, τη μία πόρτα για να πας στην άλλη πόρτα, έξω! Και έκανε ένα..., το κρύο τότε, δεν ζεσταινόντουσαν αυτά τα δωμάτια με τίποτα...

(ΑΚ) Θέρμανση, τι είδους θέρμανσην υπήρχε;

(ΒΣ) Τίποτα! Σόμπα...

(ΑΚ) Σόμπα σε ένα δωμάτιο;

(ΒΣ) Σε ένα δωμάτιο, ναι ήτανε.... Κι όπως επίσης θυμάμαι, αυτό που μου 'χει μείνει και ήταν και η αιτία που τελικά αφήσαμε το σπίτι, το γκρεμίσαμε κι αποφασίσαμε να χτίσουμε καινούργιο... Τρώγαμε ένα μεσημέρι και μας έπεσε ο σοβάς, απ' το ταβάνι, πάνω στο τραπέζι ακριβώς! Και μείναμε νηστικοί, θυμάμαι, εκείνο το βράδυ και το μεσημέρι! [Γέλια] Έπεσε όλος ο..., ο σοβάς του

ταβανιού ακριβώς πάνω στο τραπέζι! Δεν άφησε τίποτα! Έσπασε πιάτα, διέλυσε το φαγητό, είχαμε μείνει νηστικοί!

00:08:52 Αποφασίστηκε να χτίσουν ένα καινούργιο σπίτι. Για οκτώ μήνες η οικογένεια ήταν φιλοξενούμενη σε κάποιον συγγενή στο Κοντόπευκο. Πήγαινε στο 3^ο Δημοτικό σχολείο το «Βερβανιώτειο» με το λεωφορείο και συνέχιζε με τα πόδια.

(ΒΣ) Ε, αυτό ήτανε που ξεχείλισε το ποτήρι τότε και αποφάσισαν οι γονείς μου να πάρουν δάνειο για να χτίσουμε το σπίτι. Ένα σπίτι πιο καινούργιο, τέλος πάντων, να μπορέσουμε να μείνουμε.

(ΑΚ) Και ως ότου να χτίσετε το καινούργιο σπίτι πού μένετε στο μεσοδιάστημα όσπου να..., προφανώς γκρεμίστηκε...

(ΒΣ) Α! Άλλη εποχή, ρε παιδί μου, αυτό!

(Ανδρική φωνή) Έτος;

(ΒΣ) Έτος, ε; Γύρω στο '67-'68, εκεί. Ο θείος μου, αδερφός από την αδερφή της μάνας μου, που έμενε μαζί μας, είχε έναν αδερφό που έμενε στο Κοντόπευκο. Αυτός ο άνθρωπος είχε ένα σπιτάκι, δύο δωμάτια, και έμενε αυτός, η γυναίκα του και η κόρη του. Λοιπόν, δέχτηκαν και μας φιλοξένησαν για 8 μήνες; Μεταφερθήκαμε εκεί, μέναμε, κοιμόμασταν κάτω, στριμωγμένοι όλοι, τέσσερα και τρεις αυτοί, επτά άτομα μέσα σε δύο δωμάτια, χωρίς να παρεξηγηθεί κανένας, χωρίς να αγκομαχήσουν, να πούνε ρε παιδί μου, πω, πω, τι τραβάμε και τα λοιπά, μέχρι να ολοκληρωθεί το σπίτι, ενώ ο θείος και η θεία είχαν πάει σε έναν άλλον αδελφό που είχανε... [Γελάει] ...και φιλοξενιόντουσαν για όσο διάστημα κάναμε την οικοδομή! Μάλιστα τότε, επειδή εμείς πηγαίναμε ακόμα σχολείο στο «Βερβανιώτειο», στο 3^ο δημοτικό που ήταν το σχολείο μας, κάθε πρωί έφευγα, έπαιρνα το λεωφορείο της Μεταμόρφωσης από το Κοντόπευκο, παλιά Μεταμόρφωση! Εκεί που είναι τώρα το...

(Ανδρική φωνή)-Ο σταθμός της Πλακεντίας!

(ΒΣ) Ο σταθμός....

(Ανδρική φωνή) Της Πλακεντίας!

(ΒΣ) Της Πλακεντίας! Έτσι; Και μας κατέβαζε Κάτω Χαλάνδρι, στα Σίδερα Χαλανδρίου, κατέβαινα εκεί και πήγαινα στο σχολείο που ήτανε τότε το δημοτικό.

(ΑΚ) Σε ποιο σχολείο πήγαινες;

(ΒΣ) Στο δημοτικό πηγαίναμε στο «Βερβανιώτειο», το 3^ο. Ήτανε η συνέχεια της Κύπρου.

(ΑΚ) (Ανδρική φωνή)-Κάλβου!

(ΒΣ) Μετά ονομαζότανε, μετά το ποτάμι, ονομαζότανε Κάλβου.

(ΝΣ) Και τώρα!

(ΒΣ) Και τώρα έτσι είναι! Τώρα μας έχει γίνει νηπιαγωγείο, νομίζω. Μετά το σειςμό του ...

(Ανδρική φωνή) Του '99!

(ΒΣ) Του '99 ή του... '99;

(Ανδρική φωνή) Του '99! Ναι!

(ΒΣ) Καταστράφηκε αυτό το σχολείο κι έτσι τώρα...

(ΑΚ) Στο δημοτικό τι...; Τα παιδιά που ήταν στο δημοτικό, γνωριζόσασταν απ' τη γειτονιά ή ήταν και παιδιά από άλλη περιοχή;

(ΒΣ) Όχι, όχι, γνωριζόμαστε, γνωριζόμαστε όλοι!

(ΑΚ) Και ποιες ήταν οι σχέσεις σας....'

(ΒΣ) Ημασταν φίλοι, όλοι! Βέβαια το σχολείο αυτό έπαιρνε παδιά πού ξεκίναγαν περίπου από την περιοχή που ήταν η Ριζάρειος, πού είναι η Ριζάρειος Σχολή;

00:12:07 Στα χωράφια μας Ριζαρείου υπήρχαν σπαρμένα σιτηρά. Τα παιχνίδια στο Δημοτικό και στο Γυμνάσιο.

(ΒΣ) Εκείνη την εποχή η Ριζάρειος ήτανε χωράφια! Με σιτηρά! Μας πηγαίνανε εκδρομή! Το Δημοτικό, εκεί πάνω! Και μου είχε μείνει που τρέχαμε μες στα σιτηρά! Ήτανε πιο ψηλά από 'μας! Αυτή η περιοχή που είναι το... ο «Εγκέφαλος» δηλαδή, τώρα, και όλη αυτή η περιοχή... δεν υπήρχε τίποτα εκεί, ήτανε οικόπεδα! Ήταν χωράφια! Λοιπόν, από κει και κάτω έπαιρνε παιδιά και πηγαίνανε στο 3^ο Δημοτικό. Ε,ε,ε, αυτά τα παιδιά τώρα, αυτή η περιοχή ήτανε η περιοχή που παίζαμε εμείς εκεί.

(ΑΚ) Πού παίζατε; Ποια ήταν τα παιχνίδια σας τότε, στο δημοτικό, ας πούμε, την εποχή εκείνη;

(ΒΣ) Στο δημοτικό, κυρίως, το ποδήλατο. Κάναμε πάρα πάρα πάρα πολύ ποδήλατο, γυρίζαμε όλες τις περιοχές από πάνω μέχρι κάτω, είχαμε μια τρελή σχέση με τα ποδήλατά μας, τα αγαπάγαμε, τα περιποιόμασταν... [Γελάει] Λοιπόν....

(Ανδρική φωνή) Τι ποδήλατα;

(ΒΣ) Ε, ποδήλατα! Απλά ποδήλατα! Τι ποδήλατα! Ούτε ταχύτητες, ούτε τίποτα! Ούτε φρένα δεν είχανε, βάζαμε το πόδι πίσω για να φρενάρουμε μερικές φορές...

(ΑΚ) Ποδόσφαιρο παίζατε τότε;

(ΒΣ) Ποδόσφαιρο παίζαμε λίγο, βέβαια, αργότερα έγινε το ποδόσφαιρο κάτι το πολύ συνηθισμένο για μας...

(ΑΚ) Αγόρια μεταξύ μας παίζατε ή αγόρια και κορίτσια;

(ΒΣ) Αγόρια, αγόρια μεταξύ μας.

(ΑΚ) Α! Δεν παίζατε... Υπήρχε περίπτωση να παίζατε αγόρια, κορίτσια!

(ΒΣ) Όχι, όχι, όχι, όχι εκείνες μας εποχές τα αθλήματα ήταν αγορίστικα ...
[Γελάει δυνατά]

(ΑΚ) Καθαρά δηλαδή!

(ΒΣ) Καθαρά!

(ΑΚ) Και τα κορίτσια τι έπαιζαν τότε, πώς, πού βρισκόνηταν;

(ΒΣ) Ε, συνήθως τα κορίτσια ...

[Διακοπή]

2^η μαγνητοφώνηση (Β.ΣΕΡΔΑΡΗΣ_AUDIO2.mp3)

00:05:00

(ΑΚ) Λοιπόν, τα κορίτσια πώς...

(ΒΣ) Δεν έχω, έτσι, εικόνα για τα κορίτσια, το πώς παίζανε.

(ΑΚ) Στο Δημοτικό πηγαίνατε αγόρια και κορίτσια μαζί. '

(ΒΣ) Ητανε μεικτό!

(ΑΚ) Μεικτό! Άρα μετά δεν αναρωτήθηκες τι γίνανε αυτά τα κορίτσια που ήσασταν συμμαθήτριες; Πού παίζου, πού μαζεύονται; Σπίτι...ή δεν μας ενδιέφερε;

(ΒΣ) Στις μεγάλες τάξεις του δημοτικού βρισκόμαστε, θυμάμαι, πηγαίναμε στα σπίτια τους, έξω στις αυλές και καθόμαστε και συζητάγαμε.... Ε,ε,ε κάναμε τέτοιες κινήσεις, αλλά το τι παίζανε αυτά μεταξύ τους, αυτό δεν μου έχει μείνει.

(ΑΚ) Δεν σας απασχολούσε, προφανώς!

(ΒΣ) Ναι, ναι.

(ΑΚ) Τα άλλα αδέρφια, που έχετε διαφορά ηλικίας, κάνατε παρέα μαζί, δεν κάνατε;

(ΒΣ) Εκείνα τα χρόνια στο Δημοτικό, δύσκολα. Συνήθως ήμαστε σε παιδιά ίδιας ηλικίας. Τώρα αργότερα, όταν πήγαμε γυμνάσιο και..., αρχίσαμε πλέον και κάναμε παρέα όλοι μαζί. Και με τ' αδέρφια τα μικρότερα, ερχόντουσαν και με κορίτσια, αδερφάδες των φίλων εκεί... ήμασταν όλοι μαζί.

(ΑΚ) Εκεί στο Γυμνάσιο, λοιπόν, τώρα, τα παιχνίδια σας άρχισαν να διαφοροποιούνται, προφανώς! Ή όχι;

(ΒΣ) Ναι, ναι, ναι.

(ΑΚ) Πότε; Ποια ήτανε;

(ΒΣ) Έγινε το ποδόσφαιρο κύριο άθλημα, είχαμε φτιάξει ένα πολύ ωραίο γήπεδο στην περιοχή που είναι τώρα το «Υγείας» και το «Μητέρα», κάτω απ' την Αστυνομία, στη Σχολή Αστυνομίας, το είχαμε γήπεδο αυτό, όπου ξημεροβραδιαζόμαστε κι όταν δεν είχαμε σχολείο. Είχαμε επίσης πολύ ωραίες «εγκαταστάσεις», εντός εισαγωγικών, σκοινάκι από πεύκο σε πεύκο, στο δρόμο, για να παίζουμε βόλει!

(ΑΚ) Φιλέ.

(ΒΣ) Έτσι;

(ΑΚ) Αυτοσχέδιο.

(ΒΣ) Όπου δεν παίρναγε αυτοκίνητο, γιατί εκείνη την εποχή δεν κυκλοφορούσαν με τα αυτοκίνητά τους, όπως κυκλοφορούνε τώρα και έτσι δεν μας ενοχλούσε κανένας! Είχαμε το δρόμο δικό μας και παίζαμε επί ώρες. Βέβαια, αν τύχαινε να περάσει κανένα αυτοκίνητο εκνευριζόμασταν αφάνταστα... [Γελάει δυνατά] ...που διάλεξε το δρόμο μας... [Γελάει δυνατά]... και μας έκοβε το παιχνίδι. Μέχρι και μπάσκετ είχαμε φτιάξει. Είχαμε καρφώσει μπασκέτα σε πεύκο και παίζαμε πάλι μες στη μέση του δρόμου και κάναμε και αθλήματα. Θυμάμαι ότι κάποτε μας είχε πιάσει μανία να πηδάμε τριπλούν μες στη μέση του δρόμου, να περνάμε στο δρόμο από πεζοδρόμιο σε πεζοδρόμιο με τριπλό, με τριπλούν. Ναι, κάναμε τέτοια πράγματα.

(ΑΚ) Τότε...

(ΒΣ) Μικρότεροι βέβαια είχαμε και το «καπάκι»! Αυτό ξέχασα να μας το πω. Το θυμάστε αυτό το παιχνίδι με το «καπάκι»; Βάζαμε καπάκια...

(ΑΚ) Μπύρες;

(ΒΣ) Ναι, ναι! Στο πεζούλι και τα χτυπάγαμε με το δάχτυλο για να βγάλουμε μια απόσταση. Και όταν κάποιος μας έφτανε και μας πέταγε κάτω, επιστρέφαμε

από την αρχή και φτού! Τρώγαμε μας ώρες μ' αυτά! Ήτανε παιχνιδάκια που κάναμε...

(ΑΚ) Τα «μήλα» τα παίζατε; Τα «δεντράκια», τα «μήλα»;

(ΒΣ) Ή όχι; Μας, όχι, όχι, εμείς δεν είχαμε

(ΑΚ) Όχι, δεν τα παίζατε. Δεν τα παίζατε.

(ΒΣ) Εμείς είχαμε.... [Γελάει]

(Ανδρική φωνή) Αντρικά παιχνίδια!

(ΒΣ) Αντρικά παιχνίδια! [Γελάει]

00:03:51 Οι σχέσεις με τα κορίτσια. Η παρέα των τεσσάρων.

(ΑΚ) Τότε, στο γυμνάσιο λοιπόν και στις μεγαλύτερες τάξεις, οι σχέσεις με τα κορίτσια πώς ήτανε; Πάλι τόσο πιο απόμακρες ή κάνατε γιορτούλες, πηγαίνατε, συναντιόσασταν...

(ΒΣ) Στις μικρές τάξεις του γυμνασίου ήτανε σχετικά απόμακρες. Μάλιστα, τώρα αυτό ίσως να είναι και τυχαίο, εμείς έτυχε να έχουμε μια ομάδα παιδιών εκεί, οι οποίοι ήμασταν τόσο πολύ δεμένοι που δεν δεχόμαστε κι άλλον άνθρωπο μέσα! Είμαστε τέσσερις και δεν δεχόμαστε πέμπτο! Οι τέσσερις πηγαίναμε από την... από το σπίτι στο σχολείο με είκοσι λεπτά ποδαρόδρομο. Να ξεκινήσεις από τη Λεωφόρο Κηφισίας να πας στην πλατεία Κένεντι που ήτανε το γυμνάσιο και επιστρέψαμε, το μεσημέρι πάλι άλλα είκοσι λεπτά. Οι τέσσερις μας! Σε μικρή ηλικία, λοιπόν, είμαστε αποκλειστικά εμείς οι τέσσερις. Καθόμαστε και στο πεζοδρόμιο...,

00:04:56 Η εποχή της Χούντας. Στο σχολείο ξύλο και μέτρημα μήκους μαλλιών.

(ΒΣ)...τότε ήτανε και Χούντα...

(ΑΚ) Στο σχολείο κάνατε κοπάνες;

(ΒΣ) Όχι!

(ΑΚ) Καθόλου;

(ΒΣ) Τίποτα, τίποτα. Αυτά ήταν απαγορευμένο πράγμα . Τότε έπεφτε πολύ ξύλο. Ξύλο, μέτρημα μαλλιών...

(ΑΚ) Αυτά θα τα πούμε και στη συνέχεια, ναι.

(ΒΣ) Ναι, ναι, ήτανε...

(ΑΚ) Άρα ήτανε, λοιπόν, εν μέσω Χούντας.

(ΒΣ) Ναι, εμείς τελειώσαμε το γυμνάσιο, ξεκινήσαμε σχεδόν και τελειώσαμε το γυμνάσιο μες στη Χούντα! Ήταν όλη η περίοδος σχεδόν, Χούντα.

(ΑΚ) Και μιας κι αναφέραμε την περίοδο αυτή, πώς βιώνετε εσείς σαν μαθητές την περίοδο της χούντας; Είχατε..., σαν παιδιά, είχατε καταλάβει την πολιτική κατάσταση, την αλλαγή; Πώς το..., πώς το βιώσατε;

ΣΕΡΔΑΡΗΣ ΛΑΚΗΣ (ΑΚ) 160211_0039512 (19,26min) Τα κλουβιά

(ΒΣ) ...τώρα να σου πω την αλήθεια εμείς ...και στην οικογένειά μου μέσα δεν μιλάγανε για πολιτική. Ίσως φοβόντουσαν ...(σιωπή). Ιστορίες που μου διηγιόταν η μητέρα μου ήταν ότι τον παππού τον είχαν οι Γερμανοί στα τραίνα μπροστά που πηγαينوερχόντουσαν Αργολίδα Ναύπλιο – Αθήνα για τον φόβο μην μας χτυπήσουν οι αντάρτεςκαι η μαμά...

(ΑΚ) Στα τραίνα μπροστά ή...

(ΒΣ) Υπήρχε ένα κλουβί μπροστά στα τραίνα, όπου βάζανε αντιστασιακούς συνήθως οι Γερμανοί. Συλλαμβάνανε κόσμο, τον βάζανε μπροστά και μ'αυτόν τον τρόπο απέφευγαν οι αντάρτες να χτυπήσουν το τραίνο, να το ανατινάξουν γιατί μ'αυτό τον τρόπο θα σκότωναν και μας δικούς τους. Ετσι λοιπόν αυτοί οι άνθρωποι ήτανε μέσα σε ένα κλουβί και κάνανε τη διαδρομή με το τραίνο συνέχεια Αργος-Αθήνα. Αυτές οι εμπειρίες του πολέμου που είχανε ζήσει... Ο αδερφός του πατέρα μου ήτανε μέλος του ΕΑΜ, είχε πολεμήσει με μας αντάρτες, είχε τραυματιστεί είχε φάει σφαίρα και τον κρύβανε χρόνια για να μην τον πιάσουν οι Γερμανοί...Αυτά ίσως που τα είχαν ζήσει αυτοί έντονα μας είχαν κάνει τουλάχιστον σε μας, μπροστά μας, δεν πολυμιλάγανε για πολιτική.

00:07:49 Την εποχή μας Χούντας τα παιδιά δεν είχαν άμεση αντίληψη του τι γινότανε. Η παρακολούθηση μας Ασφάλειας και η συμπεριφορά των καθηγητών του Γυμνασίου.

(ΒΣ) Ετσι, λοιπόν, τα πρώτα χρόνια μας Χούντας εμείς δεν πολυκαταλαβαίναμε ακριβώς τι γινότανε. Ημαστε και μικροί, δεν είχαμε άμεση αντίληψη του τι γινότανε. Πιο πολύ μας ενδιέφεραν τα παιχνίδια δηλαδή και το σχολείο και η παρέα του...

(ΑΚ) Κάποιο βαρύ κλίμα, μας πούμε, είχατε αντιληφθεί χωρίς να μιλάνε, ή καθόλου, τίποτα!

(ΒΣ) Τίποτα! Αυτό που συναντούσαμε και που δεν ξέρω τελικά πώς το προσλαμβάναμε εκείνη την εποχή, μας άρεσε και καθόμαστε μας γωνίες του σπιτιού μέχρι αργά το βράδυ και συζητάγαμε. Λοιπόν, πέρναγε πάντα η Ασφάλεια Χαλαντρίου και στις αρχές μας έκανε έλεγχο. Ποιοι είμαστε και τι καθόμαστε εδώ, τι συζητάμε, τι κάνουμε, τι λέμε. Βέβαια κι αυτοί μετά από μας φορές μας συνήθισαν και περνώντας απλά μας κοιτάγανε και φεύγανε, δεν καθόντουσαν, δεν είχαμε πάρε δώσε. Τώρα τι να πω δηλαδή...

(ΝΣ) Στο σχολείο κανένας καθηγητής έλεγε τίποτα...

(ΒΣ) Και στο σχολείο υπήρχε σχετική παγωμάρα. Γινόντουσαν... Τώρα αυτό το καταλαβαίνω εκ των υστέρων, μια που είμαι και 'γώ μέσα στο σχολείο και καταλαβαίνω πώς δουλεύει το σχολείο, γινόντουσαν κάποιες ομιλίες που θεωρούντο υποχρεωτικές, κατά κάποιο τρόπο, για την επανάσταση της 21^{ης} και τα λοιπά... Η αλήθεια είναι ότι είχαμε και κάνα δυο καθηγητές, οι οποίοι ήταν πολλοί υπέρμαχοι μας «Επανάστασης» και οι οποίοι το έδειχναν! Είχαμε όμως και πάρα, πάρα πολλούς καθηγητές, οι οποίοι ήτανε πολύ μαγκωμένοι, δεν έδειχναν τίποτα, ήτανε συγκρατημένοι και που τώρα πλέον καταλαβαίνω γιατί ήταν έτσι άνθρωποι, δεν ήτανε...

(ΑΚ) Όταν έγινε η μεταπολίτευση, σαν παιδιά εκείνης της ηλικίας, τι καταλάβατε; Αντιληφθήκατε ότι έγινε κάποια...

(ΒΣ) Α! Τότε είμαστε... [Παύση]

00:10:12 Οι μέρες του Πολυτεχνείου.

(ΒΣ) Στην περίοδο του Πολυτεχνείου είμαστε υποψήφιοι για μας πανελλήνιες εξετάσεις. Και επειδή τότε κατεβαίναμε όλοι στην Αθήνα, υποχρεωτικά, στα φροντιστήρια του Κέντρου για να δώσουμε εξετάσεις, εκεί έγινε το πρώτο ζύμωμα, η πρώτη γνωριμία, εκεί ζήσαμε κατά κάποιο τρόπο και το Πολυτεχνείο. [Παύση] Θυμάμαι ότι περνάγαμε υποχρεωτικά, όχι υποχρεωτικά, αλλά περνάγαμε κάθε βράδυ που κατεβαίναμε και το Πολυτεχνείο ήτανε κλεισμένο μέσα με τους φοιτητές, να δούμε τον κόσμο, στην αρχή από περιέργεια, συνέχεια, σιγά-σιγά αρχίσαμε να αντιλαμβανόμαστε ότι κάτι γίνεται, κάτι είναι... ε,ε,ε...

(ΑΚ) Τι ήταν αυτό που μας έκανε να αντιληφθείτε ότι κάτι γίνεται εδώ, εφ' όσον δεν μιλούσατε...!

(ΒΣ) Το γεγονός ότι και ο κόσμος ήτανε πολύς έξω απ' το Πολυτεχνείο και μέσα τα παιδιά, αλλά και απ' έξω βλέπαμε πολύ κόσμο, κάτι που έδειχνε ότι ο κόσμος συμφωνούσε με αυτό που γίνεται. Και επιπλέον θυμάμαι οδηγούς στα λεωφορεία που σταματάγανε και αφήνανε τους φοιτητές να γράφουνε πάνω στα λεωφορεία και δεν δείχνανε δυσαρέσκεια! Ο πατέρας μου ήταν οδηγός στα λεωφορεία. Και μου το μετέφερε και αυτός αυτό το πράγμα, ότι κάτω γράφουνε, ταιριασμένα, κάνουνε, δείχνουνε τα παιδιά και πρέπει να σταματάμε και τέτοιες ιστορίες... Δηλαδή φαινότανε πλέον, είχε αρχίσει να φαίνεται ότι ο κόσμος όλος συμφωνούσε με αυτό, βοηθούσε τα παιδιά που ήτανε μες στο Πολυτεχνείο και κάπου εκεί λοιπόν και εμείς είχαμε αρχίσει πλέον ε! και με μας συζητήσεις και με τους φίλους κι απ' τα άλλα σπίτια που πιθανόν εκεί γινόταν μια άλλη ζύμωση πέρα από τη δικιά μου περίπτωση που δεν είχα τέτοια.

(ΑΚ) Με τη μεταπολίτευση μετά, πώς τα θυμάσαι αυτά τα χρόνια, πώς...

(ΒΣ) Η μεταπολίτευση με βρήκε πλέον σαν φοιτητή. Οπότε εκεί πλέον έφυγα πήγα Θεσσαλονίκη, ήτανε άλλα πράγματα.

[Κουδούνισμα τηλεφώνου]

[Διακοπή]

3^η μαγνητοφώνηση (Β.ΣΕΡΔΑΡΗΣ_AUDIO3.mp3)

00:06:00 Η εικόνα του Χαλανδρίου πριν φύγει να σπουδάσει στη Θεσσαλονίκη. Η πλημμύρες μας ρεματιάς

(ΑΚ) Και για να δούμε λοιπόν, πριν φύγεις για Θεσσαλονίκη, πώς θυμάσαι το Χαλάντρι των παιδικών σου χρόνων; Έχει καμια σχέση μ' αυτό που είναι σήμερα;

(ΒΣ) Η γειτονιά μου κάτω έχει παραμείνει σε ένα βαθμό γειτονιά. Βέβαια...

(ΑΚ) Σε ποια γειτονιά; Θύμισέ μας!

(ΒΣ) Α, ναι!

(ΑΚ) Στο Συνοικισμό;

(ΒΣ) Είμαστε στο Συνοικισμό του Χαλαντρίου. Δεν θυμάμαι τώρα αν είχε το όνομα Νέος Συνοικισμός.

(ΝΣ) Νέο Χαλάνδρι.

(ΒΣ) Νέο Χαλάνδρι ήτανε. Ναι! Γιατί υπήρχε και ο Παλιός Συνοικισμός που ήτανε απ' τη μεριά της... από 'κει πού είναι η Αβάνα. Από 'κείνη την περιοχή. Λοιπόν...

(ΑΚ) Κοντά στη ρεματιά!

(ΒΣ) Κοντά, κοντά στη ρεματιά! Η ρεματιά, η οποία εκείνη την εποχή ήταν ανοιχτή, με δέντρα στις όχθες της και πού για να πάμε στο δημοτικό, κατεβαίναμε το ποτάμι, εάν δεν είχε νερό, περνάγαμε μέσα απ' το ποτάμι, πηγαίναμε στην όχθη την άλλη και πηγαίναμε στο σχολείο. Όταν είχε νερό υποχρεωνόμαστε να κάνουμε ένα κύκλο, υπήρχε μία γέφυρα Μικράς Ασίας ήταν ο δρόμος; Αυτή τη γέφυρα την είχανε φτιάξει και περνάγαμε υποχρεωτικά από τη γεφυρούλα. Κάναμε ένα κύκλο για να πάμε στο σχολείο. Στο ποτάμι αυτό παίζαμε τις μέρες που δεν είχε νερό πολύ... Ήτανε... παιδική χαρά εκεί μέσα! Βέβαια μας είχε δημιουργήσει και τα προβλήματα. Ήτανε κάνα δυο χρονιές που είχανε πέσει δέντρα μέσα στο ποτάμι και είχανε πλημμυρίσει τα σπίτια, δυο στενά πάνω από το ποτάμι. Είχε φτάσει το νερό..., είχανε πλημμυρίσει υπόγεια και είχαμε πάθει κι εμείς καταστροφές.

(ΑΚ) Σας είχα ζητήσει πριν, σου είχα ζητήσει κάποιες φωτογραφίες, κάποια πράγματα.

(ΒΣ) Ναι!

(ΑΚ) Και μου είχες πει ότι...

(ΒΣ) Αυτές είχαν καταστραφεί τότε με το ποτάμι, δυο φορές μάλιστα, που μας είχε μπει το νερό μέσα στο σπίτι...

(ΑΚ) Πώς ακριβώς έγινε αυτό;

(ΒΣ) Ε,ε,ε έπεφτε δέντρο, έκλεινε την κοίτη του ποταμού και τα νερά πλέον βγαίνανε, ανεβαίνανε και πλημμυρίζανε ό,τι υπόγειο υπήρχε στην περιοχή. Αυτό το είχαμε πάθει δύο φορές. Είχε φτάσει το νερό ένα μέτρο μέσα στο υπόγειο.

(ΑΚ) Και πώς το αντιμετωπίζατε αυτό και μας και οι άλλοι κάτοικοι που πάθαιναν αυτό.

(ΒΣ) Δεν υπήρχε κάποια πρόβλεψη, τότε, τίποτα! Έβγαζες το νερό με μας κουβάδες...

(ΑΚ) Φωνάζατε την Πυροσβεστική;

(ΒΣ) Οχι, όχι, όχι, όχι! Με τουε κουβάδες, μόνοι μας! Βγάζαμε το νερό, η μαμά, θυμάμαι, με τα σφουγγαρόπανα προσπαθούσε να αφαιρέσει το υπόλοιπο, μέχρι να το στεγνώσει και να φύγει τελείως το νερό... [Κουδούνισμα τηλεφώνου]

[Διακοπή]

4^η μαγνητοφώνηση (Β.ΣΕΡΔΑΡΗΣ_AUDIO 4.mp3)

00:00:08 Αυτή η περιοχή δεν έχει αντιπαροχές. Συνήθως είναι οικογενειακά σπίτια.

(ΑΚ) Τα σπίτια τότε και στο ποτάμι και στην υπόλοιπη περιοχή έχουν σχέση με αυτό που είναι σήμερα; Κι εκεί στο Συνοικισμό, ας πάρουμε το Συνοικισμό, ήταν χαμηλά, ήταν όπως είναι τώρα;

(ΒΣ) Την εποχή που τα γνώρισα εγώ, ήτανε όλα μονοκατοικίες. Αργότερα, βέβαια, με τα χρόνια και επειδή ήτανε παλιά σπίτια όλα, αρχίσανε και διαμορφωνόντουσαν, αλλάζανε.

(ΑΚ) Αντιπαροχή τα δίνανε ή ...

(ΒΣ) Όχι, όχι, οι ίδιοι! Αυτή η περιοχή δεν έχει αντιπαροχές . Είχε πολύ λίγες . Κάνα δυο περιπτώσεις θυμάμαι. Τη Βίλα που τη λέγαμε στη γωνία Κύπρου και Κονίσης; Αυτή

(ΝΣ) Μικέλεν!

(ΒΣ) Μπράβο! Αυτή πρέπει να δόθηκε αντιπαροχή τότε, έτσι;

(ΑΚ) Και τα κάνανε πανωσήκωμα, ας πούμε ή τα γκρεμίζανε απ' την αρχή και τα ξαναχτίζανε;

(ΒΣ) Συνήθως τα γκρεμίζανε. Γιατί η κατασκευή από την αρχή δεν σήκωνε να ανεβάσεις ορόφους από πάνω. Και σήμερα, μας, τα σπίτια σ' αυτή την περιοχή είναι διώροφα, το πολύ τριώροφα! Δεν βλέπεις σπίτι ή πολυκατοικία! Υπάρχουν κάποιες, κάνα δυο-τρεις, αλλά είναι μετρημένα στα δάχτυλα. Ως επί το πλείστον είναι μονοκατοικίες διώροφες, τριώροφες, ενός ιδιοκτήτη, που τα έχει δώσει στα παιδιά του, μένουνε, είναι δηλαδή οικογενειακά σπίτια, δεν είναι...

00:01:46 Η Πλατεία Χαλανδρίου τότε και τώρα. Όταν παρακολουθούσαν ποδόσφαιρο στα μαγαζιά μας Πλατείας. Άνθρωποι από παντού ερχόντουσαν στην Πλατεία να πιούν καφέ και να φάνε παγωτό και γλυκό.

(ΑΚ) Απάνω στο Κέντρο του Χαλανδρίου, πώς... , είναι αναγνωρίσιμο σήμερα; Έχει σχέση με τα χρόνια που...

(ΒΣ) Να σου πω. Η πλατεία, εκεί του Αγίου Νικολάου, έχω την αίσθηση ότι δεν έχει αλλάξει πάρα πολύ, παρόλες τις τροποποιήσεις που 'χουνε γίνει και τα λοιπά... Η Κεντρική Πλατεία του Χαλανδρίου έχει μείνει σχεδόν η ίδια, με εξαίρεση ότι τα μαγαζιά δεν είναι πλέον αυτά που ήτανε. Εκεί είχαμε τα καφενεία! Θυμάμαι πιτσιρικάς, γινόταν το παγκόσμιο κύπελλο ποδοσφαίρου στη Βραζιλία, είχανε φέρει την πρώτη τηλεόραση σ' αυτά τα καφενεία εκεί πάνω!

(ΑΚ) Ποια χρονιά, θυμάσαι;

(ΒΣ) Α! Ποια χρονιά ήταν αυτό; Δεν το θυμάμαι καλά. '68; Κάπου εκεί. Και ανεβαίναμε όλοι κάθε βράδυ και στηνόμαστε για να δούμε μας αγώνες εκεί, με μας γονείς, με τους μπαμπάδες. Γινότανε... Αργότερα η Πλατεία Χαλανδρίου είχε καταστήσει... , ήταν πάντα, βέβαια, αυτό το πράγμα, ήτανε το στέκι των νέων, μαζευόμαστε εκεί κάναμε πλάκα, ξενυχτάγαμε μέχρι το βράδυ, μέναμε μέχρι αργά, τα καλοκαίρια ιδίως... Ήτανε με τις λεύκες τις τεράστιες που είχανε, είχε δροσιά, είχε νερό, είχε... Ήτανε όμορφη η Πλατειούλα. Μάζευε και κόσμο απ' όλη την Αττική! Ερχόντουσαν άνθρωποι από παντού, για να καθίσουν σ' αυτά τα καφενεία να πιούν ένα..., να φάνε ένα παγωτό, κάτι τέτοιο, ένα γλυκό...

00:03:31 Χρονικός περιορισμός μας εξόδους.. Η γνωριμία μας γειτονιάς εξασφάλιζε και την ασφάλεια των παιδιών.

(ΑΚ) Οι γονείς, στα μαθητικά χρόνια, σας είχαν ώρα, περιορισμό, θα γυρίσετε στο σπίτι την τάδε ώρα...

(ΒΣ) Βέβαια, βέβαια!

(ΑΚ) Και ποιες ήταν αυτές οι ώρες που σας βάζανε;

(ΒΣ) Στην αρχή είχαμε πολύ έντονο περιορισμό! Δηλαδή, εννιά η ώρα, με το που σκοτεινίαζε, θα 'πρεπε να είμαστε στο σπίτι. Βέβαια...

(ΑΚ) Άλλη ώρα το χειμώνα άλλη το καλοκαίρι...

(ΒΣ) Ναι, ναι, ναι!

(ΑΚ) ... ή δεν έπαιζε ρόλο;

(ΒΣ) Με το που σκοτεινίαζε! Ήτανε κάτι το συνηθισμένο. Βέβαια στη γειτονιά μας, επειδή γνωριζόμαστε πλέον όλοι, είχανε μία ασφάλεια. Ξέρανε δηλαδή ότι αν τους πούμε ότι είμαστε στη γωνία και συζητάμε οι τέσσερις μας, οι φίλοι που ήμασταν τότε μαζί, οι γονείς κάνανε τα στραβά μάτια. Έτσι λοιπόν θα πήγαινε η ώρα και έντεκα και δώδεκα, αρκεί να ξέρανε ότι είμαστε στη γωνία και δεν λείπουμε, έτσι; Εκείνη την εποχή η γειτονιά ήταν έρημη. Δεν είχε τίποτα πέρα από τα... τους κατοίκους δηλαδή. Ούτε αυτοκίνητα υπήρχαν, δεν υπήρχε ο κίνδυνος να περάσει κάποιο αυτοκίνητο να σταματήσει, κάτι...

00:04:48 Τα ναρκωτικά τούς ήταν άγνωστα. Άντρες μας Ασφάλειας εισβάλουν στο σπίτι και ξεριζώνουν φυτό που είχε φυτρώσει μόνο του από το καναβούρι του πουλιού.

(ΑΚ) Κίνδυνος από ναρκωτικά;

(ΒΣ) Όχι! Όχι! Ούτως ή άλλως...

(ΑΚ) Δεν φοβόντουσαν; Ή δεν υπήρχε στην περιοχή;

(ΒΣ) Όχι, όχι, όχι, όχι! Δεν τα ξέραμε καν, θα 'λεγα! Για να πω την αλήθεια, θυμάμαι, μου 'χει μείνει αυτό, στη βεράντα μας στο καινούργιο πλέον σπίτι, είχαμε ένα σπουργίτι.

(ΑΚ) Το οποίο καινούργιο σπίτι ήτανε στην ίδια θέση με το παλιό;

(ΒΣ) Στην ίδια θέση, ναι. Είχαμε λοιπόν ένα σπουργίτι. Από κάτω η μαμά είχε αφήσει μια γλάστρα. Το σπουργίτι λοιπόν πέταγε το καναβούρι που του βάζαμε, έπεφτε στη γλάστρα και φύτευσε...

(ΝΣ) Ένα ωραίο φυτό...!

[Γέλιο]

(ΒΣ) Ένα ωραίο φυτό που η μαμά δεν ήξερε τι ήτανε, ας πούμε, ούτε εμείς είχαμε καταλάβει τίποτα, δεν το είχαμε καν υποψιαστεί. Μέχρι που κάποια μέρα μας χτυπάνε την πόρτα, δύο τύποι ήταν της Ασφάλειας Χαλαντρίου, ορμάνε μες στο σπίτι, πάνε απευθείαν στη βεράντα, βουτάνε το φυτό και το ξεριζώνουν...

[Γελάει] ... και λένε της μαμάς, η οποία τα 'χε χάσει από πανικό, ότι «*Τι είν' αυτά! Φυτεύετε εδώ πέρα ναρκωτικά!*» και τέτοιες ιστορίες... [Γελάει] Βέβαια, το είπανε μάλλον, απ' ότι καταλάβαμε στη συνέχεια, γιατί μετά το πήρανε και φύγανε, το είπανε για να φοβίσουνε, αλλά ήτανε οι μόνοι που το είχανε αναγνωρίσει. Εμείς δεν είχαμε πάρει είδηση είχαμε... Τα ναρκωτικά... Είμαστε κλειστή περιοχή.

00:06:18 Η παρέα εξακολουθούσε να αποτελείται από τέσσερις φίλους.

(ΒΣ) Κατά κάποιο περίεργο λόγο και με το γεγονός, αυτό που σας είπα και πριν, ότι έτυχε να είμαστε μία παρέα που δεν βάζαμε πέμπτο μέσα! [Γέλια] Είμαστε οι τέσσερις μας, μαζί συζητάγαμε ώρες ολόκληρες, ώρες..., μερικές φορές κάθουμαι ακόμα και λέω «*Τι λέγαμε τόσες ώρες;*» [Γελάει] Θυμάμαι κάποτε, ας πούμε ο Νίκος είχε πει ότι είχε βρει ένα, ότι υπήρχε παγόβουνο όσο το Χαλάντρι ολόκληρο! Και είχαμε καθίσει και το 'χαμε αναλύσει το θέμα επί ώρες ολόκληρες...! [Γέλια] Τσακωνόμαστε, «*Δεν μπορεί να υπάρχει τέτοιο παγόβουνο!*»

(ΑΚ) Ποιοι ήσασταν αυτοί οι τέσσερις;

(ΒΣ) Εγώ, ο Νίκος ο Τούμπανης, ο Μιχάλης ο Σιαφάκας, ο Μπάμπης ο Τζεβελεκάκης.

(ΑΚ) Διατηρείτε παρέες με αυτούς και από τα παιδικά χρόνια και από τα μεγαλύτερα των γυμνασιακών χρόνων και του..., μέχρι σήμερα; Σχέσεις;

(ΒΣ) Με τον Μπάμπη τον Τζεβελεκάκη βλεπόμεστε. Όχι ότι κάνουμε και την παρέα που κάναμε τότε, έτσι, όπως ήμασταν. Με τον Νίκο τον Τούμπανο και τον Μιχάλη έχουμε χαθεί. Τώρα αυτό... η ζωή! Έφυγα εγώ για τη Θεσσαλονίκη, έφυγε ο Μιχάλης για να σπουδάσει και αυτός εκτός Αθήνας... Χαθήκαμε..., μετά παντρευτήκαμε, απομακρυνθήκαμε από τις περιοχές. Αυτά είναι μάλλον πράγματα τα οποία τελικώς έτσι όπως μαθαίνουμε γίνονται. Παρόλα αυτά οι συμμαθητές τού Γυμνασίου της τάξης μας βρισκόμαστε ακόμα. Και μια φορά το χρόνο συναντιόμαστε πάντα για να τα πούμε.

00:08:35 Οι σχέσεις με τα κορίτσια. Η αλληλογραφία με ραβασάκια κρυμμένα στα θρανία.

(ΑΚ) Ωραία! Να πούμε τώρα κάτι άλλο. Για τα κορίτσια δεν έχουμε πει. Οι σχέσεις με τα κορίτσια, πότε αρχίσανε το ενδιαφέρον για το άλλο φύλο, τα φλερτάκια, πώς γινόντουσαν τα φλερτάκια;

(ΒΣ) Λοιπόν! Στο σχολείο μας ήτανε αρρένων και θηλέων. Ήτανε δυο σχολεία, δηλαδή, χωριστά. Οι πρώτες θυμάμαι έτσι επαφές με τα κορίτσια γινόντουσαν μέσα απ' τα θρανία. Όπου γράφαμε στο θρανίο μηνυματάκι και μας απάνταγε το κορίτσι που καθότανε στο ίδιο θρανίο στην απογευματινή βάρδια. Όταν εμείς είμασταν πρωινόι.

(ΑΚ) Συστεγαζόντουσαν τα σχολεία!

(ΒΣ) Συνεργαζόντουσαν τα σχολεία. Ήμασταν τρεις μέρες πρωί, τρεις μέρες απόγευμα...

(ΑΚ) Και τι γράφατατε; Τι γράφατε;

(ΒΣ) Ε,ε,ε πώς σε λένε, πού μένεις, τι κάνεις, πώς είσαι, τέτοια πράγματα, όπου ο καθένας απάνταγε εκεί... κατά το... είναι κάτι σαν... το τότε Facebook! [Γέλια] Λοιπόν... Είναι το Facebook της εποχής. Όπου χωρίς να τον ξέρεις τον άλλον σου 'κανε μια περιγραφή ότι είναι ψηλός ξανθός με γαλανά μάτια... [Γέλια] ...λοιπόν..., και συ το δεχόσουν, και είχες μια αλληλογραφία μαζί του... Μάλιστα, επειδή τα θρανία μας ήταν και τα παλιά τα ξύλινα, είχανε και κάτι τρύπες βάζαμε και ραβασάκια μέσα, γράφαμε χαρτάκια, τα χώναμε μέσα στις τρύπες και τα βρίσκανε τα κορίτσια και απαντάγανε αφήνοντας το δικό τους χαρτάκι.

(ΑΚ) Απ' αυτά προέκυψαν και κάτι, κάποια φλερτάκια, κάποιες συναντήσεις ή μένανε μόνο στο...

(ΒΣ) Όχι ιδιαίτερα πράγματα! Όχι ιδιαίτερα πράγματα! Πιο πολύ, από μια εποχή και μετά, δηλαδή μετά την..., εκεί γύρω στην τέταρτη Γυμνασίου και πέμπτη Γυμνασίου, δηλαδή μιλάμε πρώτη Λυκείου δευτέρα Λυκείου σημερινή, αρχίσαμε την εποχή των πάρτι.

00:11:01 Στα πάρτι του Σαββάτου καλούσαν και κορίτσια, συνήθως γνωριμίες από τα φροντιστήρια.

(ΒΣ) Κατά κάποιο τρόπο έγινε μία «συμφωνία», εντός εισαγωγικών, δεν ήτανε κάτι το... και το κάθε παιδί αναλάμβανε ένα Σάββατο, κάθε Σάββατο να κάνει ένα πάρτι. Ο ένας έκανε το ένα Σάββατο, ο άλλος το άλλο Σάββατο και έτσι πηγαίναμε από σπίτι σε σπίτι. Εκεί τότε παίρναμε μαζί και τις αδερφές μας, φέρναμε και οι άλλοι συμμαθητές τις αδερφές τους, και εκεί αρχίσαμε και γνωριζόμαστε, στους χορούς και στα... και στα πάρτι αυτά που κάναμε, με άλλα κορίτσια και αρχίζαμε και είχαμε έτσι ένα... Και βέβαια φέρναμε... και ερχόντουσαν και κορίτσια που ήτανε στη γειτονιά αλλά δεν είχαν αδέρφια μεγαλύτερα, αγόρια. Τα καλούσαμε κι αυτά, ερχόντουσαν κι αυτά.. .Είχαμε λοιπόν τότε με τα πάρτι αυτά, σε αυτή την ηλικία πρώτη Λυκείου, δευτέρα Λυκείου, είχαμε αρχίσει έτσι μία σχέση... και βέβαια το μεγάλο μπαμ έγινε όταν κατεβαίναμε πλέον στα φροντιστήρια κάτω στην Αθήνα, που φεύγαμε και συναντούσαμε πολλά κορίτσια ελεύθερα, άγνωστα, που δεν τα ξέραμε, γιατί, βέβαια τις αδερφές μας και στη ... [Γέλια]... και στη γειτόνισσα δεν τόλμαγες και πολλά πράγματα, ήσounα και λιγάκι μαζεμένος, αλλά πλέον στην Αθήνα, στο Κέντρο, εκεί τα πράγματα ήτανε διαφορετικά. Ε, εκεί πλέον ήμασταν και μεγάλοι, είχαμε φτάσει και τελευταία τάξη του γυμνασίου, είχαμε αρχίσει πλέον πιο έντονες επαφές με το άλλο φύλο.

00:12:50 Οι προγαμιαίες σχέσεις.

(ΑΚ) Οι προγαμιαίες σχέσεις πώς κρινόντουσαν την εποχή εκείνη; Αν θυμάσαι δηλαδή και απ' τα ίδια τα παιδιά της ηλικίας σου αλλά από τους γονείς.

(ΒΣ) Δεν ξέρω εάν η φουρνιά η δικιά μου ήτανε έτσι. Έχω την εντύπωση ότι μέχρι και που τελειώσαμε το γυμνάσιο, εγώ αμφιβάλω αν υπήρχαν συμμαθητές μου που είχανε πάει με άλλο φύλο, με γυναίκα. Ε,ε,ε... [Παύση] Για μας η απελευθέρωση και η επαφή με το άλλο φύλο ήταν ουσιαστικά μετά τα φοιτητικά μας, κατά τη διάρκεια των φοιτητικών μας χρόνων. Εκεί πλέον γνωρίσαμε τις γυναίκες και τις συναναστροφές μαζί τους και τις σχέσεις και όλα αυτά. Όσο είμαστε μαθητές είχαμε αυτό το φλερτάκι, στις μεγάλες τάξεις του γυμνασίου.

00:13:45 Οι κοπάνες απ' το σχολείο στον Κοκκιναρά

(ΒΣ) Θυμάμαι ότι στις τελευταίες τάξεις κάναμε και κάποιες κοπάνες!

(ΑΚ) Και πού πήγατε στις κοπάνες:

(ΒΣ) Α, οι κοπάνες μας ήτανε στην Κηφισιά. Το στέκι ήτανε να ανεβαίνουμε πάνω Κεφαλάρι, εκεί. Είχαμε και τον φόβο μην μας δουν! Και έτσι λοιπόν από..., βρίσκαμε μέρη απομακρυσμένα.

(ΑΚ) Κρυψώνες!

(ΒΣ) Ναι! Το πιο συχνό ήταν ο Κοκκιναράς! Που ανεβαίναμε πάνω και καθόμαστε εκεί όλο το πρωί, μέχρι να φτάσει η ώρα που θα έπρεπε να σχολάσουμε και να γυρίσουμε σπίτι... Και μάλιστα εκεί κανονίζαμε με κορίτσια που γνωρίζαμε από την Αθήνα κάτω, κυρίως από το λεωφορείο. Ναι! Όπου στο λεωφορείο ήτανε σημείο επαφής! Εφτάμιση η ώρα, εφτά και τέταρτο για να κατέβεις κάτω, δέκα και τέταρτο για να ανέβεις πάνω! Οπότε όλοι οι ίδιοι συναντιόμαστε, ας πούμε, γνωριζόμαστε τελικά και κανονίζαμε ραντεβού πάνω εκεί. Κοπάνες, όχι έντονες, όχι πολλές, αλλά πάντως αλλά πάντως, ε! τις λίγες αυτές τις κάναμε, δεν υπήρχαν και λεφτά τότε! Ακόμα και τώρα μερικές φορές αναρωτιέμαι πού έβρισκα τα λεφτά για εισιτήριο και για το τoστ που τρώγαμε... [Γέλια] ... στον Κοκκιναρά κι εκείνα τα... τις καφετέριες που υπήρχανε και υπάρχουν ακόμα εκεί. Λοιπόν... Κι αναρωτιόμουν πού τα βρίσκαμε, γιατί ήτανε ποσόν δεν ήτανε... και δεν παίρναμε λεφτά απ' το σπίτι ιδιαίτερα για αυτές τις δουλειές. Εδώ δεν παίρναμε, δεν μας έφταναν για να πάμε με το λεωφορείο στο σχολείο!

00:15:28 Το πιο ευχάριστο πράγμα όταν, λόγω έλλειψης καθηγητών, έκαναν μόνο δύο ώρες μάθημα στο Γυμνάσιο. Το ποδόσφαιρο στα «Γουρουνάδικα».

(ΑΚ) Το πιο ευχάριστο πράγμα, ένα από τα πολύ ευχάριστα του σχολείου ποιο θα ήτανε; Ποιο θα μπορούσες να πεις; Ένα πολύ ευχάριστο πράγμα που σου είχε μείνει. Κι ένα πολύ δυσάρεστο μετά.

(ΒΣ) Τώρα, για να πω την αλήθεια, πολύ ευχάριστο δεν μπορώ να θυμηθώ, έτσι. Πέρα από το γεγονός ότι είμαστε παρέες... Α, ναι! Λοιπόν ήτανε μία χρονιά, ήμασταν τρίτη γυμνασίου. Μεσ στη Χούντα. Δεν είχαμε καθηγητές! Στο σχολείο κάναμε δύο ώρες μάθημα κάθε μέρα. Και μάλιστα θυμάμαι μία μέρα είχαμε δεύτερη ώρα θρησκευτικά, τρίτη ώρα γυμναστική και φεύγαμε. Λοιπόν... Τότε λοιπόν, αυτή ήταν η καλύτερή μας χρονιά! Πηγαίναμε στο σχολείο για δύο ώρες, στη συνέχεια φεύγαμε και πηγαίναμε στα περίφημα «γυρουνάδικα»! Είναι η περιοχή που είναι τώρα το μετρό, το κομμάτι μεταξύ Λεωφόρο Πεντέλης και Δουκίσσης Πλακεντίας. Αυτή η περιοχή εκεί όλη ήτανε χωράφια.

(ΑΚ) Του Χαλανδρίου το μετρό!

(ΒΣ) Ναι, ναι, ναι! Δουκίσσης Πλακεντίας! Όλος αυτός ο δρόμος μέχρι την Πεντέλης, αυτή η περιοχή ήτανε χωράφια! Εκεί λοιπόν πηγαίναμε, εκεί η περιοχή λεγότανε «γυρουνάδικα»! Γιατί κάποιος είχε κάποια γυρουνία εκεί, έτσι απ' ότι έχω ακούσει, έτσι βγήκε και τ' όνομα. Εκεί λοιπόν είχαμε κι ένα γήπεδο πάλι φτιάξει, του σχολείου, μας πηγαίναν εκδρομή κι εμείς είμαστε μόνιμα εκεί να παίζουμε μπάλα από το πρωί μέχρι το μεσημέρι, δύο η ώρα γυρίζαμε σπίτι κατάκοποι, πτώματα, όπου τρώγαμε και ξαναβγαίναμε να παίξουμε μπάλα στο δρόμο γιατί βέβαια διάβασμα δεν υπήρχε. Δεν είχαμε ώρες μαθήματος και δεν υπήρχαν και δεν υπήρχε και περίπτωση να διαβάσουμε! Τίποτα δεν είχαμε. Αυτά ήταν μια καταπληκτική χρονιά. Μας βγήκε λίγο στο τέλος από τις ελλείψεις που είχαμε πλέον στην ύλη και που έπρεπε να καθόμαστε να διαβάζουμε επιπλέον για να τα καταφέρουμε, αλλά σαν πιτσιρίκια τότε το είχαμε ευχαριστηθεί αφάνταστα.

00:17:48 Και παρόλο τα δώρα μαθήματα όλα τα παιδιά μπήκαν σε Πανεπιστημιακές Σχολές.

(ΑΚ) Και μία παρατήρηση που τη γνωρίζω από άλλες πληροφορίες, είναι ότι παρότι είχατε αυτά τα δώρα και ουσιαστικά δεν κάνατε μάθημα, σχεδόν όλα τα παιδιά ακολουθήσατε πανεπιστημιακή... μπήκατε στο πανεπιστήμιο και κάνατε τριτοβάθμιες σπουδές!

(ΒΣ) Ναι! Η χρονιά η δικιά μου, που τελείωσα ...

(ΑΚ) Σχεδόν όλη η τάξη!

(ΒΣ) ... όλη η θετική κατεύθυνση που είχαμε τότε, το Πρακτικό τμήμα, όπως το λέγαμε, μπήκε στις σχολές. Είμαστε μία πάρα, πάρα, πάρα, πάρα πολύ καλή χρονιά! Και... παιδιά τα οποία παραμένουν το ίδιο, συνεσταλμένα θα 'λεγα, σε

κάποιο βαθμό, σοβαρά, χωρίς ακρότητες και ακόμα και τώρα που συναντιόμαστε είμαστε ίδιοι! Σ' αυτόν τον τομέα, δηλαδή έτσι...

00:18:50 Στο πρακτικό τμήμα δεν φοιτούσαν κορίτσια. Τα παιδιά ερχόντουσαν και από γειτονικούς δήμους. Παλιότερα το Γυμνάσιο είχε αίθουσες στην Πλατεία Δούρου.

(ΝΣ) Στο πρακτικό είχατε και κορίτσια;

(ΒΣ) Όχι! Εμείς τελειώσαμε Αρρένων καθαρά. Μετά από κάνα δυο χρόνια, αν θυμάμαι καλά, το Γυμνάσιο Χαλανδρίου έγινε μικτό. Τότε όμως ιδρύθηκε και το δεύτερο που είναι στη Λεωφόρο Πεντέλης και έτσι σπάσανε κάπως... Βέβαια είχαμε τότε το Γυμνάσιο Χαλανδρίου έφερνε κόσμο από την Πεντέλη, Βριλήσσια, Χαλάνδρι, Φιλοθέη και Χολαργό! Αυτές οι περιοχές και μάλιστα μερικά ερχόντουσαν και από Αγία Παρασκευή. Από αυτές τις περιοχές όλες μαζευόμαστε όλοι στο Γυμνάσιο Χαλανδρίου. Ήταν... Γυμνάσιο Χαλανδρίου! Εγώ το θυμάμαι, μάλιστα, πιτσιρικάς, που ήτανε, που είχε αίθουσες στην Πλατεία Δούρου.

(ΑΚ) Ένα είχε; Ένα Γυμνάσιο;

(ΒΣ) Ένα, ένα!

(ΑΚ) Είχε τότε...

(ΒΣ) Ένα! Που είχε ξεκινήσει με αίθουσες, εγώ πήγαινα δημοτικό τότε. Και αυτό είχε τις αίθουσες του στην πλατεία Δούρου, εκεί που ήτανε ο κινηματογράφος «Τιάνια» και υπήρχε και μέσα στο στενό, στον πεζόδρομο άλλος ένας κινηματογράφος η «Ελευθερία»; Δεν θυμάμαι καλά πώς το λέγανε. Εκεί δίπλα είχανε φτιάξει κάτι αίθουσες που έκανε μάθημα το Γυμνάσιο Χαλανδρίου. Μέχρι που φτιάχτηκε το κτίριο στην... πώς το λένε;

(ΝΣ) Καλησπέρη!

(ΒΣ) Καλησπέρη! Έτσι; Και... εγώ βέβαια πήγα κατ' ευθείαν στην Καλησπέρη. Δεν το πρόλαβα στην πλατεία Δούρου που ήτανε. Πήγαμε..., εμείς πήγαμε κατ' ευθείαν στη Καλησπέρη.

00:20:37 Το δυσάρεστο γεγονός ήταν η εκ των υστέρων διαπίστωση ότι κάποια άτομα από το σχολείο, συστηματικά, «καρφώνανε» στην Αστυνομία.

(ΑΚ) Κάποιο δυσάρεστο γεγονός, πολύ δυσάρεστο από 'κείνα τα χρόνια, κάποιο γεγονός που θα ένιωσες πολύ άσχημα;

(ΒΣ) Κοίταξε! Αν εξαιρέσεις το ξύλο που τρώγαμε στο σχολείο, δηλαδή δεν τόλμαγες να κάνεις τίποτα! Είχαμε τον μαθηματικό τον Φλέσσα, έναν δίμετρο ...

(ΝΣ) Έδερνε ο Φλέσσας!

(ΒΣ) Έναν δόμετρο εκεί, ο οποίος, θυμάμαι, όταν είχα πρωτοπάει Γυμνάσιο, πρώτες τάξεις, μικρός, ήρθε κι έβαλε το χέρι του πάνω στο θρανίο μου και το σύγκρινα, έβαλα το δικό μου δίπλα... [Γέλια] ...κι ήταν το εν τέταρτο του χεριού του... [Γέλια]... είχα πάθε έναν πανικό! Αυτός λοιπόν μου είχε ρίξει μια κλωτσιά, μια φορά, και είχα πεταχτεί τρία μέτρα στον αέρα! Μας έπιασε με τον Μπάμπη να παίζουμε μπουιές την ώρα που αυτός έγραφε στον πίνακα και είπε να βγάλει το τρίτο θρανίο έξω.. Οπότε εγώ με τον Μπάμπη σκεφτήκαμε να βγάλουμε το θρανίο έξω και μόλις το πήρε είδηση, αγρίεψε και μας τράβηξε, μου τράβηξε μια κλωτσιά! Βγαίνοντας, περνώντας από μπροστά του για να βγω έξω, που πέταξα για τρία μέτρα περίπου! Αλλά δεν με πείραξε, όχι! Δεν το θεωρώ αυτό, δηλαδή, σαν κακή στιγμή! Πιο πολύ θα 'λεγα, ότι αργότερα, τελειώνοντας το σχολείο και πλέον έχοντας και πολιτικοποιηθεί έντονα και τα λοιπά, όσο γινότανε, εντάξει, μάθαμε ότι υπήρχανε στην περίοδο του σχολικού βίου μας, άτομα που καρφώνανε στην Αστυνομία. Αυτό ίσως ήταν το μόνο που μου 'χει μείνει και μ' έχει πειράξει από κείνα τα σχολικά χρόνια.

(ΑΚ) Καρφώνανε για πολιτικούς λόγους;

(ΒΣ) Για πολιτικούς, για πολιτικούς!

(ΑΚ) Για πολιτικούς!

(ΒΣ) Για πολιτικούς, για πολιτικούς, για πολιτικούς λόγους. Ή γενικότερα, δεν ξέρω τώρα να πω την αλήθεια, δεν το 'χω διερευνήσει και απόλυτα, έχω την εντύπωση πάντως ό,τι γινόταν στο σχολείο κάποιοι το μαθαίνανε! Και το μαθαίνανε από κάποιους! Που, ενώ στην αρχή δεν το είχαμα κατανοήσει και συνειδητοποιήσει, αργότερα έμαθα ότι υπήρχαν άτομα, τα οποία το κάνανε συστηματικά αυτό το πράγμα και ήτανε...., όχι παιδιά της δικιάς μας ομάδας, δηλαδή της τάξης μας, ήτανε από αλλού, αλλά υπήρχανε μες το σχολείο! Υπήρχανε μες το σχολείο!

00:23:24 Η γνώμη των γονιών για το ξύλο που έπεφτε στο σχολείο. Δεν υπήρχε αμισβήτηση ούτε από τους ίδιους τους μαθητές.**(ΑΚ) Οι γονείς τι λέγανε τότε για το ξύλο που έδιναν στο σχολείο και τι άποψη είχαν περί πειθαρχίας και περί....;**

(ΒΣ) Α! Κανένας! Κανένας γονιός δεν διαμαρτυρόταν για το ξύλο.

(ΑΚ) Ρίχτου ξύλο να μάθει!

(ΒΣ) Όλοι ήταν υπέρ! Ναι, όλοι ήτανε υπέρ!

(ΑΚ) Και σεις όταν είχατε παράπονα από το σχολείο, μπορούσατε να τα πείτε στους γονείς ή ήτανε πρόβλημα αυτό;

(ΒΣ) Για να σου πω την αλήθεια δεν είχαμε τολμήσει ποτέ. Εγώ δεν θυμάμαι τον εαυτό μου να διατύπωνε ποτέ παράπονα για το σχολείο.

(ΑΚ) Αν είχες κάποια, ας πούμε, το ξύλο αυτό, που έπεσε...

(ΒΣ) Ε,ε,ε, Το ξύλο κοίταξε να δεις.

(ΑΚ) Είχες την ευχέρεια να το πεις στο γονιό; Ήταν...

(ΒΣ) Ε,ε,ε δεν νομίζω ότι υπήρχε πρόβλημα τέτοιο!

(ΑΚ) Είχατε άνεση να μιλάτε;

(ΒΣ) Κοίταξε... δεν ήτανε το ξύλο με το νόημα ότι... τα βίτσια του καθηγητή που ξέσπαγαν πάνω σου. Κάτι έκανες! Έτσι; Όταν θα μ' έπιανε...

(ΑΚ) Άρα το θεώρησες δίκαιη η τιμωρία, ας πούμε!

(ΒΣ) Εκείνη την εποχή εμείς το θεωρούσαμε ότι ήταν το φυσικό! Ήξερα ότι το μαλλί μου πρέπει να ήτανε δύο πόντους! Εάν, λοιπόν, πέρναγα μπροστά απ' τον Φλέσσα που είχε τη μεζούρα και του σήκωνε την τρίχα και την μέτραγε και το 'βρισκε δυόμισι πόντους.... [Γέλια] ... λοιπόν, θα 'τρωγα σφαλιάρα και θα έπρεπε την επόμενη μέρα να πάω με δύο πόντους και κάτω μαλλί! Αυτό το θεωρούσαμε φυσικό πλέον! Το 'χαμε δεχτεί! Αυτό ήταν το σχολείο, έτσι μας... ήτανε η κατάσταση...

(ΑΚ) Δεν υπήρχε αμφισβήτηση καθόλου, έτσι;

(ΒΣ) Δεν υπήρχε αμφισβήτηση! Ήτανε, αυτό που είπα, ότι δεν είχαμε εκείνη την εποχή, ας πούμε, την αντίδραση, με το νόημα του να..., δεν είχαμε μάθει, δεν μας αφήνανε κιόλας ίσως να δημιουργούμε αντίδραση και να αντιστεκόμαστε σε τέτοιες καταστάσεις. Τις θεωρούσαν και οι γονείς μας ότι έτσι έπρεπε να είναι!

00:25:48 Ο πατέρας στη δουλειά η μητέρα πιο κοντά στα παιδιά.

(ΑΚ) Οι γονείς ήταν συζητήσιμοι, γενικότερα, ή είχατε μία απόσταση τα παιδιά από τους μεγάλους; Ας πούμε τα προβλήματα των παιδιών τα μοιραζόσασταν με τους γονείς ή ήτανε...

(ΒΣ) Αυτή τη δουλειά την έκανε η μάνα! Ο πατέρας ήτανε πάντα....

(ΑΚ) Αποστασιοποιημένος!

(ΒΣ) ... από αυτή την ιστορία. Ο πατέρας είχε τη δουλειά..., το τρέξιμο όλη μέρα, γιατί τα πράγματα ήτανε άγρια τότε, οικονομικά! Αν δεν δούλευε δεν θα 'χαμε να φάμε. Η μάνα λοιπόν ήταν αυτή η οποία προσπαθούσε και με την οποία μιλάγαμε. Ε, τώρα οι μαμάδες συνήθως εκείνη την εποχή θεωρούσαν ότι θα 'πρεπε να υπάρχει πειθαρχία στο σχολείο, θα 'πρεπε τα παιδιά να διαβάζουν, θα 'πρεπε να είναι όπως πρέπει, όπως το θέλει το σχολείο...

00:26:53 Στο σχολείο έγινε θέμα για το «ανύπαρκτο» μουστάκι.

(ΒΣ) Θυμάμαι τετάρτη γυμνασίου δεν με γράφανε γιατί είχα ένα ελαφρύ μουστάκι! [Ακατάληπτο] τα παιδιά έτσι! [Βήχει] Και μου είπανε λοιπόν ότι «*Φέρε τη μάνα σου να συζητήσουμε το θέμα αυτό!*» Πήγε η κακομοίρα η μαμά και της είπανε ότι...,βέβαια, ενώ εμένα με είχανε απειλήσει και τα λοιπά ότι ξύρισέ το, καν' το, δείχτω, και τα τέτοια, τους είπε βέβαια ότι ήτανε φυσικό! Χνούδι ήτανε, δεν ήτανε μουστάκι, ας πούμε... Ε, της είπανε μόνο ότι «*Εντάξει, έτσι το είπαμε, αλλά τέλος πάντων αν μεγαλώσει λίγο ακόμα πρέπει να το κόψει και δεν μπορεί να είναι μαθητής με μουστάκι!*» και τέτοια πράγματα. Λοιπόν.... Αλλά μου 'χανε κάνει θέμα το μουστάκι!

(ΑΚ) Το ανύπαρκτο μουστάκι!

(ΒΣ) Ναι! Το ίχνος, δηλαδή, ένα πράγμα...

00:27:57 Η εργασία του πατέρα του. Και οδηγός λεωφορείου και ταξί.

(ΑΚ) Ο πατέρας εργαζότανε, ως τι; Ποιο ήταν το επάγγελμα του.

(ΒΣ) Ο πατέρας μου δούλεψε πάρα, πάρα, πάρα πολύ, βρε παιδιά! Ήτανε οδηγός στα λεωφορεία.

(ΑΚ) Πάντα αυτή ήταν η δουλειά του; Άλλαξε, δεν άλλαξε;

(ΒΣ) Αυτή ήταν η δουλειά του, αλλά από τότε που χτίσαμε το σπίτι, που το χτίσαμε με δάνεια και με τέτοιες ιστορίες, ε, κάποια στιγμή θυμάμαι επί Χούντας, τους έδωσε, έδωσε το δικαίωμα στους επαγγελματίες οδηγούς να έχουνε και μισή άδεια ταξί. Κι έτσι ο μπαμπάς βρέθηκε και με μισή άδεια ταξί. Και θυμάμαι ότι δούλευε, ξύπναγε τα χαράματα για να πάει στο λεωφορείο να δούλεψε την βάρδια του και στη συνέχεια έπαιρνε το ταξί και δούλευε μέχρι τα μεσάνυχτα ταξί. Για να ρθει στο σπίτι να κοιμηθεί δυο, τρεις ώρες και να ξεκινήσει πάλι την άλλη μέρα το πρωί μία από τα ίδια. Ε,ε,ε πολλή δουλειά!

(ΑΚ) Η μητέρα δεν δούλευε;

(ΒΣ) Όχι!

(ΑΚ) Ήταν στο σπίτι με τα...

(ΒΣ) Όχι, ήταν στο σπίτι. Και μέσα σ' αυτά την πληρώναμε κι εμείς!

00:29:17 Βοηθούσε τον πατέρα είτε πλένοντας το ταξί είτε παραλαμβάνοντας από τον οδηγό στην αλλαγή της βάρδιας.

Εγώ θυμάμαι ότι με ξύπναγε, ήταν μέρες που όταν ο μπαμπάς δούλευε ας πούμε το λεωφορείο απόγευμα, βράδυ, γιατί πάει με βάρδιες, δούλευε ταξί πρωί! Ξύπναγα, λοιπόν, έξι η ώρα το πρωί για να πλύνω το ταξί, ώστε να είναι καθαρό να ξυπνήσει ο μπαμπάς να το πάρει να φύγει για τη δουλειά. Δηλαδή

μετείχαμε κι εμείς σε ένα βαθμό και μάλιστα αργότερα που ο μπαμπάς το νοίκιασε το ταξί, έβαλε οδηγό πάνω, με έστειλε κάτω στην Αθήνα, Αγίου Κωνσταντίνου και ‘κανα την αλλαγή της βάρδιας! Ερχόταν ο οδηγός...

(ΑΚ) Παρέδιδες το ταξί!

(ΒΣ) ... μου ‘δινε τα λεφτά, ναι, παρέδιδα εγώ, κι ήμουνα πιτσιρικάς! ‘Ημουνα μαθητής πρώτων τάξεων Γυμνασίου, δηλαδή ήμουνα πολύ μικρός, δεν ήμουνα...

00:30:14 Χριστούγεννα, Πάσχα, Καλοκαίρι πήγαινε με τον παππού και τη γιαγιά στο Ναύπλιο. Ο πατέρας ήθελε όλη η οικογένεια να είναι μαζί. Δεν πήγαινε κατασκήνωση.

(ΑΚ) Παππούδες, γιαγιάδες υπήρχανε; Θείες, είχαμε σχέσεις καλές μαζί τους, βοηθούσαν οικονομικά; Πώς ήτανε ...

(ΒΣ) Μπα! ‘Ητανε..., δεν είχαν τη δυνατότητα. Βέβαια, από τη μεριά της μαμάς, είχα παππού και γιαγιά στο Ναύπλιο, οι οποίοι με παίρνανε κάθε φορά Χριστούγεννα, Πάσχα και καλοκαίρι. Δηλαδή τις μέρες των διακοπών του σχολείου εγώ την έβγαζα στο Ναύπλιο. Αλλά θυμάμαι ότι δεν ήταν όπως είναι τώρα. Τώρα! Τέλος πάντων! Ο πατέρας μου τσαντιζότανε που έφευγα! [Γέλια] Γιατί έχανε το παιδί! ‘Ηθελε τα παιδιά στο σπίτι! Δεν μπορούσε να γυρίσει στο σπίτι, ας πούμε, απ’ τη δουλειά και να μη μας δει εκεί. Και... Χριστούγεννα, Πάσχα που ερχόταν ο παππούς και με έπαιρνε για να με πάει στο χωριό, στο Ναύπλιο, ο μπαμπάς εκνευριζότανε! «*Πάλι θα πάτε εκεί! Πάλι θα τον χάσουμε!*» ‘Ητανε μια νοοτροπία, που η οικογένεια έπρεπε να είναι όλοι μαζί, να μην φεύγουνε, να μην γυρίζουνε...

(ΑΚ) Κατασκήνωση πηγαίνατε σαν παιδιά;

(ΒΣ) ‘Οχι, δεν την ξέραμε! Έχω την αίσθηση ότι δεν υπήρχε και τότε έντονα. Υπήρχε;

(ΑΚ) Υπήρχε, υπήρχε.

(ΒΣ) ‘Ισως σε κάποιους οργανισμούς, απ’ αυτούς που λέμε ΟΤΕ, τότε, τίποτα τέτοια...

(ΑΚ) Ναι!

(ΒΣ) Σε μας... δεν είχαμε τέτοια, όχι.

00:31:54 Η οικονομική τους κατάσταση συγκριτικά με τις άλλες οικογένειες. Ψωμί πληρωμένο με δόσεις.

(ΑΚ) Τώρα, κάτι άλλο. Η μητέρα, λοιπόν, είχε τα του σπιτιού και λοιπά. Σαν οικονομική κατάσταση, σε σχέση με τους άλλους της γειτονιάς,

ήσασταν λίγο καλύτερα, ήταν χειρότερα οι άλλοι; Ήσασταν στην ίδια περίπου κατάσταση; Θεωρούσασταν εύποροι, ας πούμε, παρόλη την εργασία την πολλή; Πώς θα το συνέκρινες τώρα;

(ΒΣ) Έχω την εντύπωση ότι οικογενειακά, οικονομικά εμείς πρέπει να είμαστε μάλλον προς τα κάτω, σε σχέση με την περίοδο. Οικονομικά! Εγώ θυμάμαι ότι πιτσιρικάς πήγαινα στο φούρνο κι έπαιρνα μια φρατζόλα ψωμί με δόσεις. Δηλαδή το 'γραφε σε χαρτάκι. Και στο μπακάλη, που είχαμε στη γειτονιά μας, ψώνιζα με δόσεις, έτσι, δηλαδή, να τα γράφει.

(ΝΣ) Σε ποιον πήγαινες; Σε ποιον μπακάλη;

(ΒΣ) Στο Γεωργίου.

(ΑΚ) Γεωργίου.

(ΒΣ) Στον Γεωργίου. Είχε ένα μπακαλικάκι εκεί και πηγαίναμε και παίρναμε, ξέρω 'γω, φακές απ' τα [Ακατάληπτο] Ήταν δύσκολα τα πράγματα!

00:33:07 Η αντίληψη της μητέρας ότι πρέπει να σπουδάσουν.

(ΑΚ) Σαν παιδιά αναγκαστήκατε να δουλέψετε σε ξένη δουλειά, εσείς, πέρα από τα θελήματα που κάνατε στο... στους γονείς;

(ΒΣ) Όχι! Αυτό ήτανε... δεν ξέρω, η μάνα μου είχε την αντίληψη ότι εμείς έπρεπε να σπουδάσουμε. Άρα έπρεπε να είμαστε...

(ΑΚ) Προσγειωμένοι!

(ΒΣ) ...αφοσιωμένοι στο διάβασμά μας και στις... και σ' αυτά τα πράγματα. Δεν θα μας... δεν μας άφησε ποτέ για κάτι τέτοιο. Να βοηθάμε, να! τύπου, ας πούμε, να πλένω τ' αυτοκίνητο το πρωί ή να πάω να κάνω μια αλλαγή, όταν είχα το χρόνο και τα λοιπά, ναι! Αυτό το κάναμε. Αλλά για δουλειά, όχι!

(ΝΣ) Ήτανε γενικό αυτό στη γειτονιά:

(ΒΣ) Το...

(ΝΣ) Γενικό το να αντιμετωπίζουν έτσι την κατάσταση; Να θέλουν τα παιδιά τους να σπουδάσουνε και να μη δουλεύουνε.

(ΒΣ) Έχω την εντύπωση ότι ήτανε γενικό και αυτό είναι γενικό σε όλη την Ελλάδα και παραμένει το ίδιο....

(ΑΚ) Ήτανε πιο πολύ! Τώρα...

(ΒΣ) Παραμένει το ίδιο, εγώ έχω την αίσθηση ότι ακόμα και σήμερα δεν υπάρχει γονιός που να σου πει «Ας μην σπουδάσει! Δεν παθαίνει τίποτα!».

00:34:26 Τα φοιτητικά χρόνια στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Δύσκολα οικονομικά.

(ΑΚ) Για να πάμε τώρα στα φοιτητικά χρόνια λίγο. Τελείωσες το γυμνάσιο και λοιπά και πας φοιτητής. Τελείωσες ποια σχολή;

(ΒΣ) Τελείωσα το Φυσικό στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

(ΑΚ) Ωραία! Μετά τη σχολή, λοιπόν, πώς ήταν τα πράγματα; Δηλαδή επέστρεψε στο Χαλάνδρι, στο σπίτι.

(ΒΣ) Α! Ναι! Τα πρώτα μου χρόνια τα φοιτητικά ήτανε πολύ ζόρικα οικονομικά! Ε,ε,ε, το σπίτι δεν είχαμε την δυνατότητα να μου στέλνουνε πολλά λεφτά, έτσι λοιπόν, ήμασταν πάρα πολύ στριμωγμένοι, τα πράγματα. Ε,ε,ε, αργότερα, για λίγο, συνήλθαν κάπως. Τα τελευταία χρόνια στη Θεσσαλονίκη οικονομικά ήμουνα μέτρια γιατί, εντάξει, στεκόμουναι!

(ΑΚ) Δούλεψες σαν φοιτητής;

(ΒΣ) Καθόλου!

00:35:38 Η ασθένεια του πατέρα. Η καθυστέρηση στην λήψη του πτυχίου για να μην πάει φαντάρος και να βοηθήσει την οικογένεια. Οι επιπτώσεις της καθυστέρησης αυτής στο διορισμό του ως καθηγητή. Μέχρι να διοριστεί έκανε μαθήματα σε φροντιστήριο.

(ΒΣ) Στο τέλος όμως αρρώστησε ο πατέρας μου. Και έτσι υποχρεώθηκα και δεν πήρα πτυχίο, είχα αφήσει μάλιστα τα αγγλικά του πρώτου έτους, για να μην πάρω πτυχίο. Κι είχα έρθει στην Αθήνα και δούλεψα μερικά χρόνια με ιδιαίτερα. Κάνοντας μαθήματα στα παιδάκια της γειτονιάς, εκεί, δηλαδή, γύρω-γύρω, για να μπορώ να βοηθάω λίγο την κατάσταση όσο ο μπαμπάς ήταν άρρωστος.

(ΑΚ) Και αφού τελείωσες και όλα αυτά, για να διοριστείς, διορίστηκες στο..., εργάζεσαι ως καθηγητής....

(ΒΣ) Σαν καθηγητής τώρα στο Δημόσιο, αλλά αυτό, με την επετηρίδα, που υπήρχε εκείνη την εποχή, η καθυστέρηση, είναι μερικά πράγματα που λες να τα έχει τύχη σου! Η καθυστέρηση που έπαθα δύο ετών, εξαιτίας της υγείας του πατέρα μου, και το γεγονός ότι δεν πήρα αμέσως το πτυχίο για να το καταθέσω, γιατί αν το κατέθετα το πτυχίο θα με παίρνανε φαντάρο. Αυτό ήταν το πρόβλημα και δεν μπορούσα να φύγω ως φαντάρος. Έπρεπε να μείνω ένα διάστημα...

(ΑΚ) Να εργαστείς.

(ΒΣ) ... για να βοηθήσω. Αυτή η καθυστέρηση έφερε τότε μια ενοποίηση της επετηρίδας, που ενώ ήμουνα φυσικός και μας έπαιρνε ως φυσικούς καθαρά, πήγανε και βάλανε στην ίδια επετηρίδα και τους χημικούς και τους βιολόγους και τους γεωλόγους... Έτσι λοιπόν βρέθηκα ξαφνικά, όταν κατέθεσα τα χαρτιά

μου, να έχω μια σειρά 1.200 θυμάμαι που για να φτάσει σ' εμένα περάσανε δέκα χρόνια!

(ΑΚ) Και αυτό το μεσοδιάστημα των δέκα ετών;

(ΒΣ) Κατέθεσα, δηλαδή, το πτυχίο στο Υπουργείο το '82 και με πήρανε, πλέον διορίστηκα με την επετηρίδα το '92! Δέκα χρόνια δηλαδή, σε αντίθεση με συνάδελφους δικούς μου της εποχής που το '79 πήραμε το πτυχίο όπως το..., θα μπορούσα να το είχα πάρει και εγώ και που διορίστηκαν αμέσως! Δεν είχανε..., ιδίως γυναίκες δεν είχανε ούτε ένα χρόνο! Οι άντρες επειδή πηγαίναμε δύο χρόνια στρατό, εκείνη την περίοδο, διοριζόντουσαν το '81! Αλλά κι αυτοί το '81 διοριζόντουσαν αμέσως! Εγώ πήγα το '81 στρατό, πήρα το πτυχίο, δεν κατέθεσα αμέσως τα χαρτιά γιατί το θεώρησα..., εντάξει, δεν έγινε και τίποτα! Τα καταθέτω και λίγο αργότερα. Πέρασε, πήγε το '82 αφού τα κατέθεσα και είχε γίνει η ενοποίηση της επετηρίδας και βρέθηκα πλέον δέκα χρόνια καθυστέρηση για να διοριστώ.

(ΑΚ) Αυτά τα δέκα χρόνια, μέχρι που να διοριστεί κανονικά, ασχολιόσουνα ως καθηγητής; Συναφές...

(ΒΣ) Ναι, χτύπησα κάποιες πόρτες, έψαχνα για δουλειά, βρήκα σε ένα φροντιστήριο, που με πήρανε στο Χαλάντρι στην αρχή, για να κάνω κάποιες ώρες και στη συνέχεια έγινα μέτοχος στο φροντιστήριο αυτό και έμεινε εκεί μέχρι που διορίστηκα.

00:39:19 Τώρα δεν μένει στο Χαλάνδρι αλλά εξακολουθεί να νιώθει Χαλανδραίος.

(ΑΚ) Στο Χαλάνδρι έμεινες μέχρι ποια χρονιά; Τώρα δεν μένεις στο Χαλάνδρι;

(ΒΣ) Τώρα δεν μένω στο Χαλάντρι, ναι. Στο Χαλάντρι έμενα..., έμεινα μέχρι το '87.

(ΑΚ) Και γιατί αποφάσισες να αλλάξεις περιοχή; Πώς αποφάσισες, τι το έκρινε αυτό;

(ΒΣ) Α, λόγω γάμου!

(ΑΚ) Λόγω γάμου!

(ΒΣ) Ναι, μετά, απλά, μεταφέρθηκα στο σπίτι της γυναίκας μου, η οποία είχε πατρικό...

(ΑΚ) Ιδιόκτητο!

(ΒΣ) Ιδιόκτητο, και μέναμε εκεί, ναι!

(ΑΚ) Καλύτερα στο Χαλάνδρι ή στην περιοχή που μένατε, σε ποια περιοχή;

(ΒΣ) Εγώ πάντα λέω ότι είμαι Χαλαντραίος!

(ΑΚ) Χαλαντραίος!

(ΒΣ) Έτσι!

[Γέλια]

(ΒΣ) Δεν μπορώ να ξεκόψω! Λοιπόν... Το Χαλάντρι μου 'χει μείνει, οι μνήμες αυτές με τα πεύκα, με τους δρόμους, με τις..., με τα παιχνίδια που κάναμε, με τα ποδήλατα, που γυρίζαμε όλη την περιοχή! Αυτά έχουνε μείνει και δεν ξεχνιούνται και δεν αλλάζουνε! [Γαύση]

00:40:33 Οι κινηματογράφοι του Χαλανδρίου.

(ΝΣ) Διασκέδαση; Για διασκέδαση γύρναγες στο Χαλάνδρι; Για κινηματογράφους...

(ΒΣ) Κινηματογράφους! Ναι! Κινηματογράφους...! Όταν λοιπόν ξεκινήσαμε πιτσιρίκια, κι έπρεπε να πάμε να δούμε τα πρώτα, το πρώτο μας έτσι κινηματογράφο, έργα και τα λοιπά, πρώτα πρώτα είχαμε έναν κινηματογράφο κοντά μας, ήτανε η «Αθηνά». Όπου παιζόντουσαν οι ελληνικές ταινίες της εποχής, Βουγιουκλάκη, Παπαμιχαήλ και τέτοια. Αργότερα, πλέον, όταν αρχίσαμε να αποκτούμε και κάποια κρίση επί του θέματος, ανακαλύψαμε την «Αβάνα»! Ήταν ο κινηματογράφος που έφερνε πιο... έφερνε ξένες ταινίες και πηγαίναμε στην «Αβάνα». Με τα πόδια, ξεκίναγε η ομάδα όλη από τη γειτονιά περνάγαμε ποτάμια και ιστορίες... [Γελάει] ... για να φτάσουμε στην «Αβάνα», να δούμε την ταινία, να φάμε και τα σουβλάκια μας τον Καραδήμα επιστρέφοντας... και να γυρίσουμε.

(ΝΣ) Θερινό σινεμά θυμάσαι πιο πολύ ή χειμερινό εσύ;

(ΒΣ) Μάλλον χειμερινό γιατί ...

{Έφευγες!}

(ΒΣ) ... είχα το πρόβλημα, ναι, ότι τα καλοκαίρια εγώ δεν ήμουνα, δεν ήμουνα στο Χαλάνδρι, ήμουνα πιο πολύ στο Ναύπλιο...

(ΑΚ) Θυμάσαι πόσους σινεμάδες είχε η περιοχή τότε;

(ΒΣ) Βέβαια! Είχαμε ξεκινήσει από την πλατεία Δούρου που ήτανε η «Ελευθερία» και το «Τιάνια». Δύο κινηματογράφοι στην πλατεία Δούρου. Είχαμε τον κινηματογράφο «Αθηνά» στο ύψος της ΔΕΗ, που είναι σήμερα, απέναντι, εκεί, δίπλα στα σουβλάκια του Καραδήμα, που λέγαμε...

(ΑΚ) Εξακολουθεί να είναι το «Αθηνά»!

(ΝΣ) Ναι, εξακολουθεί να είναι το «Αθηνά»!

(ΒΣ) Ναι!

(ΑΚ) Υπάρχει ακόμη το «Αθηνά»!

(ΒΣ) Όχι, σήμερα η «Αθηνά» ήτανε εκεί που σήμερα είναι μια αποθήκη με υδραυλικά!

(ΝΣ) Έχει μείνει ο θερινός, επάνω!

(ΒΣ) Έτσι; Α! Έχει μείνει το θερινός εκεί πάνω! Ναι, σοβαρά; {Ναι, ναι, ναι!} Παίζει ακόμα αυτός;

(ΑΚ) Ναι!

(ΒΣ) Α...! Λοιπόν..., ναι! Εκεί ήτανε κι ο χειμερινός! Κάτω ήταν ο χειμερινός και είχαμε και την «Αβάνα»! Και είχαμε και τη «Σινέ Φιλοθέη»! Όπου, από ένα σημείο και μετά, επειδή ήμασταν κοντά σχετικά, συχνάζαμε πολύ συχνά στη Φιλοθέη. Στο Πέτρινο της Φιλοθέης...

(ΝΣ) Κι άλλους ξεχνάς. Τ' «Αστέρια»;

(ΒΣ) Α! Τ' «Αστέρια»! Βέβαια τ' «Αστέρια»! Ναι, ναι, ναι, ναι! Έγιναν λίγο μετά τ' «Αστέρια».

(ΝΣ) Ναι, ναι.

(ΒΣ) Βασιλέως..., πώς λέγεται αυτή;

(ΑΚ) Για το «Αμόρε»; Ήτανε τότε; Το «Αμόρε»;

(ΝΣ) Ναι!

(ΒΣ) Υπήρχε και..., σωστά, κι ο κινηματογράφος εκεί προς τον Παράδεισο.

(ΝΣ) Ναι!

(ΒΣ) Ένας κινηματογράφος, καλοκαιρινός, νομίζω, είναι και νομίζω ότι υπάρχει ακόμα.

(ΝΣ) Ναι!

(ΒΣ) Νομίζω, δεν το θυμάμαι καλά αυτό. Αλλά αυτός ήτανε έτσι, πιο απομακρυσμένος, δεν πολυτηγαίναμε προς τα κει. Εμείς είχαμε αυτά στη γειτονιά εκεί, οπότε...Τ' «Αστέρια» μάλιστα ήταν και πρωτοπορία! Ανοίγανε και στο πλάι! Είχανε..., ναι! Βέβαια! Ήτανε κινηματογράφος....!

00:44:13 Σύγκριση του τωρινού Χαλανδρίου με αυτό που ήταν πριν.

(ΑΚ) Ήθελες κάτι άλλο να πεις έτσι, που, να σου έχει κάνει εντύπωση, που..., που θα 'θελες να το συμπεριλάβουμε οπωσδήποτε σ' αυτή την αφήγηση;

[Παύση]

(ΑΚ) Μπορούμε και να τη συνεχίσουμε κι άλλη φορά...

(ΒΣ) Ναι! Δεν θυμάμαι τώρα κάτι, που να ήταν τόσο...

(ΑΚ) Το Χαλάνδρι το τωρινό, μ' εκείνο που ήσουνα πριν, πόση σύγκριση, πώς τα συγκρίνεις, έτσι, πώς... Σου δημιουργεί κάποια συναισθήματα..., ας πούμε, ότι αυτό που υπήρχε δεν υπάρχει κάτι καλό, ότι σήμερα είναι καλύτερο, ότι... νοσταλγία σε κάτι που δεν υπάρχει τώρα;

(ΒΣ) Να σου πω. Όταν πηγαίνω στο πατρικό μου, αισθάνομαι οικεία, στην περιοχή. Αν εξαιρέσει κάποιος το γεγονός ότι δεν βρίσκεις πλέον να παρκάρεις, από το αυτοκίνητο που υπάρχει, σαν περιοχή αυτή δεν έχω την αίσθηση ότι έχει υποστεί την τρομερή αλλαγή! Έχει υποστεί τις αλλαγές, σαφέστατα, έχει αλλάξει, τα σπίτια δεν είναι αυτά που ήτανε... οι δρόμοι... , παρ' όλ' αυτά, ας πούμε, υπάρχουν ακόμα δέντρα και σε γενικές γραμμές είναι μια ήσυχη περιοχή, όπως ήτανε και τότε! Με εξαίρεση βέβαια τους δρόμους, που πλέον δεν μπορεί ένα παιδί να βγει να παίξει στο δρόμο, όπως παίζαμε εμείς τότε!

(ΑΚ) Μιλάμε για τη γειτονιά πάντα, έτσι;

(ΒΣ) Για τη γειτονιά. Το υπόλοιπο Χαλάντρι έχει υποστεί τρομακτικές αλλαγές! Το πατρικό σπίτι έχει μεταβιβαστεί στην αδερφή του.

(ΑΚ) Το πατρικό σπίτι ποιος το έχει τώρα; Υπάρχει;

(ΒΣ) Υπάρχει, βέβαια! Είναι..., το έχει η αδερφή μου. Έχει μεταβιβαστεί όλο στην αδερφή μου.

00:46:16 Εφτά χρόνια ξένη γλώσσα στον Φαραντάκη, αλλά αγγλικά δεν ξέρει. Το μπιλιαρδάδικο δίπλα στο φροντιστήριο αγγλικών.

(ΝΣ) Κάτι συμπληρωματικά. Ξένη γλώσσα έκανες στο Χαλάντρι;

(ΒΣ) Βέβαια! Κι αυτό κάναμε! [Γελάει] Πηγαίναμε στο Φαραντάκη, λοιπόν, που λέτε παιδιά. Εκεί..., εγώ έχω κάνει στο Φαραντάκη 7 χρόνια αγγλικά! Παρ' όλα αυτά δεν ξέρω Αγγλικά, γιατί [ακατάληπτο] από 'κει είμασταν προς..., φτάναμε τελευταίες τάξεις του γυμνασίου και δίπλα στον Φαραντάκη ήτανε ο περίφημος..., ωχ! Το ξέχασα! [Παύση] Τέλος πάντων...

(ΑΚ) Τι ήτανε;

(ΒΣ) Ένα μαγαζί με τα μπιλιάρδα.

(ΑΚ) Ωραία!

(ΒΣ) Όπου... κάποιο διάστημα έγινε κι αυτό στέκι μας, ας πούμε, τις ώρες των αγγλικών.

(ΝΣ) Πού, αυτό στην Αγίου Γεωργίου;**(ΑΚ) Αυτό που ήτανε του Μάνου Ελευθερίου ο αδελφός;**

(ΒΣ) Μπράβο, ναι, ναι, ναι, ναι!

(ΑΚ) Πού ακούγατε ωραία μουσική!

(ΒΣ) Α, ναι! Από μουσική ήμασταν... όχι! Δεν ήτανε μαγαζί με το νόημα των μπιλιαρτζίδικων, μπιλιαρδάδικων, που είχαν μια άσχημη φήμη! Ήτανε μαγαζί όπου, ναι μεν, εντάξει είχε το μπιλιάρδο, θα έπαιζε, αλλά πήγαινε σοβαρός κόσμος! Δηλαδή, κι εμείς που πηγαίναμε εκεί και οι υπόλοιποι που ερχόντουσαν, δεν έβλεπες άτομα αμφίβολης ποιότητας και τέτοια...

(ΑΚ) Περιθωριακά!

(ΒΣ) Περιθωριακά ή ο,τιδήποτε.

(ΑΚ) Τι κόσμο μάζευε;

(ΒΣ) Ήτανε μαθητές, ήτανε μεγάλοι άνθρωποι που απλά τους άρεσε το μπιλιάρδο. Και θα 'ρχόντουσα να πιούν έναν καφέ ή να παίρνανε μία μπύρα, οι μεγάλοι, γιατί εμείς δεν παίρναμε μπύρα, εμείς παίρναμε μια πορτοκαλάδα για να παίξουμε μπιλιάρδο, αν είχαμε λεφτά! Και καθόμαστε και παίζαμε το μπιλιάρδο μας και μετά φεύγαμε. Αυτό ήτανε, δεν υπήρχε..., ακούγαμε μια πολύ ωραία μουσική της εποχής, που αυτό που ξέραμε εμείς τότε που μας άρεσαν, έτσι, ροκ μουσική...

00:48:37 Ραδιόφωνο-Τηλεόραση**(ΝΣ) Πες μας για το ραδιόφωνο!**

Α! για το ραδιόφωνο..

(ΝΑ) Μουσική...

(ΒΣ) ε,ε,ε,... από ένα σημείο και μετά, λατρέψαμε τους πειρατές! Άπειροι πειρατές, εκείνη την περίοδο! Σταθμοί που τους φτιάξανε παιδιά και βάζανε μουσική ε,ε,ε, ... μουσική που δεν την άκουγες τόσο πολύ στο ραδιόφωνο, ήτανε πιο μοντέρνα μουσική της εποχής, Rock, Rock n' roll, όλα αυτά τα είδη... Ε, ...

(ΑΚ) Ακούσματα της εποχής, ποια ήταν τότε που στο ραδιόφωνο το επίσημο, ας πούμε. Τι ακούγατε;

(ΒΣ) Τώρα εγώ το ραδιόφωνο, το επίσημο, πιο πολύ θυμάμαι να ακούω λαϊκά και δημοτικά. Αυτά μου 'χουνε μείνει σαν... μνήμη.

(ΑΚ) Τα βαριά τα λαϊκά δηλαδή;

(ΒΣ) Όχι βαριά λαϊκά... ε,ε,ε από μία εποχή και μετά μάλιστα ήταν κι αυτά τα περίφημα ελαφρολαϊκά, τύπου Μίμη Πλέσσα και τραγουδάκια, συγκροτήματα της εποχής, ψιλορόκ αυτά που δεν αντέξανε και πάρα πολλά χρόνια, πάντως αφήσανε το στίγμα τους...ε,ε,ε... «Ολύμπιανς».... Πώς τους λέγαμε τους άλλους; Τα ξεχνάω κιόλας, δεν τα θυμάμαι.

(ΑΚ) Πόσοι πειρατικοί σταθμοί υπήρχαν;

(ΒΣ) Α! πάρα πολλοί, πάρα πολλοί!

(ΑΚ) Θυμάσαι δυο, τρία ονόματα να μας δώσεις;

(ΒΣ) Όχι, δεν τα θυμάμαι, δυστυχώς! Δεν... Τώρα να σου πω την αλήθεια, στο σπίτι δεν είχαμε ραδιόφωνο στα μικρά μου, στα παιδικά μου χρόνια! Δεν είχαμε ραδιόφωνο, ήτανε είδος πολυτελείας ακόμα και το ραδιόφωνο! Τηλεόραση δεν υπήρχε...

(ΑΚ) Τηλεόραση πότε μπήκε σπίτι σας;

(ΒΣ) Μπήκε σχετικά νωρίς! Είχε βγει, είχε κυκλοφορήσει κάνα δυο χρόνια; Θυμάμαι. Και κάποια μέρα ο μπαμπάς έφερε μία τηλεόραση, έγινε ένας πανικός στο σπίτι γιατί η μαμά φώναζε ότι δεν τη θέλουμε τι την έφερε αυτή... [Γελάει] ... δεν έχουμε άλλα πράγματα κι εσύ μας έφερες τηλεόραση. Λοιπόν μια τηλεόραση, η οποία έπαιζε δύο ώρες είχε πρόγραμμα το μεσημέρι, νομίζω, αν θυμάμαι καλά, η YENEΔ, δοκιμαστικές εκπομπές, τρεις με πέντε; Κάτι τέτοιο ήτανε και αυτό ήτανε. Μετά έκλεινε, δεν υπήρχε μετά, δεν υπήρχε πριν, έτσι απλά δύο ώρες την άνοιγες το μεσημέρι για να δεις μία εικόνα και ν' ακούσεις εκεί τα... αυτά που λέγανε. Ε, αργότερα, βέβαια, σιγά σιγά, εντάξει, εξελίχθηκε... αλλά στο σπίτι δεν είχαμε έτσι..., ούτε ραδιόφωνο. Πάλι κάποια εποχή ο μπαμπάς έφερε ένα ραδιοπικάπ, αυτά τα ξύλινα, τα τεράστια, έπιπλα ολόκληρα!

(ΑΚ) Δισκάκια είχατε; Δίσκους...

(ΒΣ) Όπου πλέον αρχίσαμε και παίρναμε και κανένα δισκάκι. Ο μπαμπάς είχε φέρει τότε θυμάμαι και μερικούς δίσκους των 75 στροφών, τους μεγάλους με κάτι δημοτικά τραγούδια. Εμείς αργότερα, με την αδερφή μου, παίρναμε κάποια δισκάκια, ξένα, έτσι... ε,ε, Beatles τέτοια, περιπτωσιακά, όταν είχαμε λεφτά γιατί ήτανε και θέμα χρηματικό! Δεν είχαμε τη δυνατότητα! Αλλά πάντως μ' αυτό το πικάπ κάναμε το πάρτυ που του... όταν ήταν η σειρά μας! Φέρναμε και οι υπόλοιποι φίλοι δίσκους και τέτοια πράγματα και φτιάχναμε το πάρτι, όταν ήταν η σειρά μας. Και τότε δεν είχα ούτε μεγάλη δισκοθήκη είχα, ούτε πολλά

τραγούδια ήξερα, τέτοια πράγματα, δεν είχαμε έτσι... Σαν φοιτητής άρχισα να ασχολούμαι πλέον με τη μουσική.

00:53:45 Θέατρο-Βιβλία

(ΝΣ) Θέατρο, θυμάσαι πότε πρωτοπήγες;

(ΒΣ) Πού;

(ΝΣ) Θέατρο!

(ΒΣ) Θέατρο; Όχι. Έχω την εντύπωση ότι θέα..., το θέατρο το γνώρισα στο Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος στη Θεσσαλονίκη. Εκεί πρωτοπήγα! Σαν φοιτητής. Και θυμάμαι και μάλιστα το πρώτο έργο που 'χα δει ήτανε «Ο θάνατος του εμποράκου», Με τον Παπαμιχαήλ. Αν θυμάμαι καλά στο Κρατικό Βορείου Ελλάδος, που είχα τρελαθεί, στην κυριολεξία, που ήτανε μια παράσταση καταπληκτική ! Από τότε η Θεσσαλονίκη ήταν άλλο πράγμα! Ήτανε... Είμαστε πλέον και μεγάλοι, υπήρχε μια γενικότερη πλέον... ήταν η μεταπολίτευση... υπήρξε πλέον μια γενικότερη αλλαγή σε όλα τα πράγματα και μέσα μας και έξω.

(ΑΚ) Τα βιβλία; Βιβλία εξωσχολικά διαβάζατε τότε σαν παιδιά;

(ΒΣ) Να, αυτό, ας πούμε. Βιβλία εξωσχολικά!

(ΑΚ) Σαν παιδιά!

(ΒΣ) Εγώ δεν διάβαζα!

(ΑΚ) Τι διαβάζατε σαν παιδιά;

(ΒΣ) Εγώ το μόνο που διάβαζα ήτανε, πέρα απ' τα σχολικά βιβλία, είχαμε μια μανία με τα κόμικς.

(ΑΚ) [Ακατάληπτο] Ταρζάν...

(ΒΣ) Όχι, όχι τέτοια. Εμείς διαβάσαμε «Μικρό Ήρωα», που μας άρεσε αφάνταστα τότε πιτσιρικάδες, «Μικρό Σερίφη» και στη συνέχεια περάσαμε στο... στα κόμικς, αυτά που είναι ακόμα και σήμερα... στη Γαλατεία, πώς το λέμε αυτό το...;

(ΝΣ) Βαβέλ και τέτοια;

(ΒΣ) ; Όχι!

(ΑΚ) «Η ζωή του παιδιού» κυκλοφορούσε τότε;

(ΒΣ) Δεν το θυμάμαι. «Η ζωή του Παιδιού»;

(ΑΚ) Τα Εικονογραφημένα Κλασσικά;

(ΒΣ) Ναι, αυτά!

(ΑΚ) Είχατε επαφή. «Τα εικονογραφημένα κλασσικά»!

(ΒΣ) Αυτά!

(ΑΚ) Ήτανε τα κλασσικά...

(ΒΣ) Ναι!

(ΑΚ) ... κλασσικών έργων αλλά εικονογραφημένα!

(ΒΣ) Α! Αυτό εννοείς, όχι, όχι, όχι! Όχι! Όχι!

(ΑΚ) «Η Παναγία των Παρισίων».

(ΒΣ) Όχι! Όχι! Να σου πω την αλήθεια ότι υπήρχανε παιδιά στο σχολείο που είχανε και τα διαβάζανε. Είχα πάρει είδηση ότι υπάρχουνε και κάτι και διαβάζουνε κάποια, αλλά εμείς, δεν ξέρω πως, δεν είχα την δυνατότητα. Δηλαδή, ο πατέρας μου κι η μάνα μου, οι οποίοι είχανε μια μανία να μας φέρνουνε βιβλία, μας φέρανε, όμως αυτά τα βιβλία που θα τους έλεγε ο άλλος «*Πάρτα αυτά, είναι καλά!*», έτσι είχαμε φτιάξει μια βιβλιοθήκη μεν αλλά με κάτι τόμους που τους έβλεπες και τρώμαζες! Δεν καθόσουνα ποτέ να βγάλεις ένα βιβλίο από κει να πεις ότι θα καθίσεις να διαβάσεις.

(ΑΚ) Τα θεωρούσατε πιο σοβαρά.

(ΒΣ) Τα θεωρούσαμε...

(ΑΚ) Θέλατε πιο παιδιάστικα πράγματα!

(ΒΣ) Ναι! Λοιπόν, μ' αυτό το νόημα, λοιπόν, δεν μπορώ να πω ότι στα παιδικά μας χρόνια είχαμε μια τέτοια παιδεία.

00:57:30 Η σχέση με την εκκλησία. Η εξομολόγηση.

(ΝΣΣ) Η σχέση με την εκκλησία, δική σου και της οικογένειας; Εκείνο τον καιρό.

(ΒΣ) Εχω περάσει και απ' αυτό το στάδιο! Η οικογένεια δεν είχε καμία σχέση με εκκλησία. Ο πατέρας μου ήταν ... δεν είχε πάει ποτέ. Το ίδιο και η μάνα μου. Εγώ όμως, για κάποιον λόγο, δεν θυμάμαι γιατί, κάποια περίοδο πήγαινα εκεί, στην Αγία Άννα. Μάλιστα ένα διάστημα έγινα και παπαδάκι! Λοιπόν..., ναι, ναι! Για ένα μικρό διάστημα, έτσι; Ίσως με είχε επιρρεάσει πολύ ο Νίκος! Ο Νίκος ήτανε λιγάκι που πήγαινε σ' αυτά τα πράγματα, έτσι, στην εκκλησία, ο φίλος μου. Και με είχε τραβήξει και μένα.

(ΑΚ) Το σχολείο έπαιξε ρόλο σ' αυτό;

(ΒΣ) Όχι!

(ΑΚ) Δηλαδή, κατηχητικό σας πήγαιναν; Σας υποχρέωναν να πάτε;

(ΒΣ) Στο Γυμνάσιο..., στο δημοτικό δεν το θυμάμαι καν! Στο Γυμνάσιο θυμάμαι ότι ήτανε υποχρεωτικό να πάμε να μας εξομολογήσει μια φορά το χρόνο. Πηγαίναμε εκεί στην εκκλησία του Αγίου...

(ΝΣΣ) Νικολάου.

(ΒΣ) Όχι Νικολάου, Αντρέα; Ποια είναι αυτή που χτίζεται ακόμα και σήμερα; Πάνω απ' την..

(ΝΣ) Γεωργίου!

(ΒΣ) Στην Αγίου Γεωργίου, αυτή ήταν ήταν ένα εκκλησάκι σε μια πανέμορφη πλατεΐσα, μου έχει μείνει η εικόνα με τα δέντρα, το οποίο το γκρεμίσανε και φτιάξανε τώρα αυτό το πράγμα που υπάρχει, ακόμα φτιάχεται, από την εποχή που είμαστε εμείς μαθητές, δηλαδή φτιάχεται αυτή η εκκλησία. Μας πηγαίνανε εκεί λοιπόν και υποχρεωτικά έπρεπε να εξομολογηθούμε! Και θυμάμαι τις πλάκες που βγαίνουν τα παιδιά και λέγανε «*Του είπα έτσι και του είπα έτσι...!*» [Γελάει] Λοιπόν... το κάναμε...!

(ΑΚ) Απ' το σχολείο, λοιπόν, δεν υπήρχε υποχρέωση...

(ΒΣ) Δεν υπήρχε, όχι, όχι, όχι! Όχι, όχι, όχι!

(ΑΚ) ...υποχρέωση να πάτε;

(ΒΣ) Όχι, όχι. Εγώ πήγαίνα στον Άγιο ...

(ΑΚ) Γεώργιο!

(ΒΣ) ..στην Αγία Άννα, στην περιοχή μας, στην εκκλησία δηλαδή της γειτονιάς, κατά κάποιον τρόπο. Από μόνος μου! Ούτε οι γονείς μου πηγαίναν εκκλησία ούτε κανένας άλλος δηλαδή, από κάπου από κάποιον..., παρότρυνση..., πέρα από τον το φίλο, ας πούμε, τον Νίκο, ξέρω και εγώ, που αυτός μάλλον είχε την ιδέα να πάμε κι έτσι είχα ξεκινήσει και πήγαίνα κι εγώ. Για ένα διάστημα! Μετά το κόψαμε αυτό. Δεν έχουμε επαφή με το είδος.

01:00:10 Η εκκλησία της Αγ. Άννας.

(ΝΣ) Πώς ήταν η Αγία Άννα τότε;

(ΒΣ) Πανέμορφη! Μικρή, πέτρινη, κι αυτή μέσα σε μια μικρή πλατεΐσα που είναι τώρα, δηλαδή, με πεύκα γύρω γύρω. Ήταν όμορφη εκκλησία! Τη θυμάμαι κι αυτή έτσι αμυδρά, μεσ' στο μυαλό μου την έχω σαν εικόνα.

(ΝΣ) Μάλιστα. Αυτά!

(ΑΚ) Λοιπόν, να σε ευχαριστήσουμε πάρα πολύ για τα τόσο ωραία και εκβαθέων πράγματα ...

(ΒΣ) Ελπίζω να βοήθησα στην προσπάθεια που κάνετε...

(ΑΚ) ... και θα συνεισφέρουν σίγουρα πάρα πολύ σε όλα αυτά και αν έχουμε παραλείψει κάτι μπορούμε και να επαναλάβουμε!

(ΒΣ) Ε, βέβαια! Εντάξει!

(ΑΚ) Ευχαριστούμε!

(ΝΣ) Τα μαγαζιά στο Χαλάνδρι, τα εμπορικά, τα.... βιβλιοπωλεία, θυμάσαι απ' αυτά τίποτα;

(ΒΣ) Εμπορικά μαγαζιά στο Χαλάντρι, την εποχή που ήμουνα μικρός, δεν πολυθυμάμαι.

(ΝΣ) Δεν ψώνιζες εδώ!

(ΒΣ) Θυμάμαι, όμως, βέβαια, τα βιβλιοπωλεία του Χαλαντρίου.